

Onze Vogels

58e jaargang no.3, maart 1997

maandblad van de nederlandse bond van vogelliefhebbers

De

ssel

Vogels van het regenwoud

een ornithologische ontdekkingsreis door het regenwoud door EDDY GADEYNE

DEEL 1

REGENWouden: OEROUDE LEVENSGEMEENSCHAPPEN

Het is je wellicht al wel opgevallen dat er de jongste tijd heel veel aandacht is besteed aan de problematiek van het tropisch regenwoud, die levende en oeroude levensgemeenschap rond de Evenaar, die alsmar meer moet inleveren en prijsgeven aan de 'moderne' maatschappij van het rijke westen.

Elke minuut verdwijnen nog steeds vele prachtige stukken woud, samen met ontelbare en nuttige levensvormen, waarvan velen zelfs nog onbekend zijn voor de wetenschap.

We vinden het dan ook nodig om in een vogelvriendelijk tijdschrift als *Onze Vogels*, ook eens aandacht te besteden aan de natuurlijke leefomgeving van onze gevleugelde vrienden, een gemeenschappelijk erfgoed dat we nooit verloren mogen laten gaan.

In dit eerste stuk laat ik u even kennis maken met het tropisch woud als biotoop, de structuur en de soorten wouden, en de aanpassingen die bepaalde vogels en dieren aan dat type woud hebben weten opbouwen.

Starten we hier onze wandeling en ontdekkingsstocht door de evenaarsjungle?

het REGENWoud: een biotoop in soorten . . .

Wanneer we een eenvoudige definitie zouden moeten geven van wat een tropisch regenwoud eigenlijk is, zouden we dit als volgt kunnen omschrijven: tropische regenwouden zijn dichte, altijd groene wouden die zich bevinden in de tropische gebieden, gelegen in een bijna aan ééngesloten gordel langs de Evenaar, enkel onderbroken door grote rivieren, en waarbinnen het klimaat (in dit geval noemen we dit microklimaat) gedomineerd wordt door een constante, (lucht)temperatuur en een constante, steeds zeer hoge (lucht)vochtigheid. In zo'n regenwoud is het dus permanent warm en vochtig, het regent er elke dag gedurende een zeer korte periode, maar dan met enorme hoeveelheden ineens, waarna de zon onmiddellijk terug van de partij is.

Doordat het bladerdak (de kruinen van de bomen, of de 'canopy' zoals de Engelsen ze noemen) enorm ge-

sloten en dicht is, kan slechts 1% van het zonlicht de bodem of bosvloer van het regenwoud bereiken, waardoor de onderste laag van het woud dus bijzonder donker en schaduwrijk zijn en aldaar een ideaal onderdak bieden aan vele schaduwminnende planten zoals de bij ons als kamerplant bekende **Calathea** en de **Marantha**.

Een regenwoud kent dus eigenlijk geen echte seizoenen zoals onze gematigde streken, alhoewel er toch regenionaal enkele verschillen kunnen optreden en een aantal meer subtropische wouden in sommige delen van Midden-Amerika bijvoorbeeld wel een droger en natter seizoen kennen en tevens ook bladverliezende boomsoorten en wouden in deze gebieden voorkomen.

Opvallend ook in zo'n echt tropisch regenwoud langs de Evenaar is dat je het ganze jaar door bloeiende bomen en struiken kan aantreffen, maar de

individuele bomen van een bepaalde soort bloeien alle wel gedurende het zelfde moment, wat betekent dat ook de vruchtvorming en het dragen van de vruchten door de betreffende soort eveneens op het zelfde tijdstip zal plaatsgrijpen.

Voor vogels en andere vruchteneters is zo'n boom of struik dan een feest, een heerlijk en rijkelijk gedekte tafel waar je dagen van kan snoepen . . .

Net als in een gematigd bos van bij ons, kan je ook het tropisch woud gaan verdelen in meerdere verdiepingen of etages, met ieder hun typische planten- en diersoorten, aangepast aan de hoogte, structuur en het aanwezige micro-klimaat binnen deze leefruimte.

Een echte mossenlaag zoals in ons bos tref je er niet aan, de bosbodem zit vol snelwerkende en supersnel afbrekende schimmels en bodemdier-tjes, die de dode vruchten, bladeren, bloemen en ander dood organisch

materiaal zeer snel omzetten in voor de bomen en andere levende wezens opnieuw bruikbare en opneembare voedingsstoffen en mineralen, wat door middel van de hoge luchttemperatuur en de altijd hoge vochtigheid uiterst snel en doeltreffend kan verlopen.

Deze micro-organismen die ook afbraakorganismen worden genoemd, hebben een saprofytische levenswijze (ze leven van dood materiaal), zetten de dode natuurlijke materialen om en zorgen voor de opbouw van een soort humuslaag, een laag die onder deze omstandigheden van hoge vochtigheid en warmte, eerder beperkt blijft, want de humus wordt ook zeer snel opgenomen, gezien de bijzonder snelle werking van de levensvormen in een evenaarswoud.

De bodem van het regenwoud is dan ook erg kwetsbaar en snel uitgeput, en spoelt dan ook erg snel uit bij zware regenval.

Je zal in het regenwoud nooit een dikke laag bladeren tegenkomen zoals je dat in een Nederlands of Vlaams bos kan waarnemen.

Wanneer een stuk primair regenwoud wordt gekapt en ontgonnen rest nog enkel een dunne humuslaag die al na slechts 2 jaar of groeiseizoenen is opgebruikt en vaak niet langer geschikt als landbouwgrond. In deze gebieden zijn de inheemse volkeren dus aan zwerflandbouw gebonden en voortdurend verhuizen.

Spoedig tast erosie de lege, kale en achtergelaten bodem aan en een zware regenbui spoelt het weinige bruikbare aan grond en mineralen weg, meestal de rivieren in.

De benedenverdieping van een regenwoud wordt eigenlijk gevormd door een kruidenlaag die ook aanwezig is in een gematigd woud, maar het verschil zit hem in de groeihoogte van de gewassen: bij ons worden de meeste kruidachtige bosplanten maximaal enkele tientallen centimeter hoog, in de tropen kunnen deze uitgroeien tot meerdere meters!

Het zijn dergelijke planten die we ook bij ons als 'kamerplant' kennen zoals de **Calathea's**, **bepaalde palmen**, **Peperomia**, **Philodendrons**, **Orchideeën** . . .

Wanneer je nu hoger klimt bereik je de zogenaamde bomenetage, een weelderige leefwereld bestaande uit hoog uitgegroeide bomen en palmen, jonge bomen, en zie je overal gladde, brede stammen die vele tientallen meters boven de grond kunnen uitgroeien.

In deze tussenetage is het heel wat lichter en kunnen de zonnestralen dieper binnendringen, ook is er hier

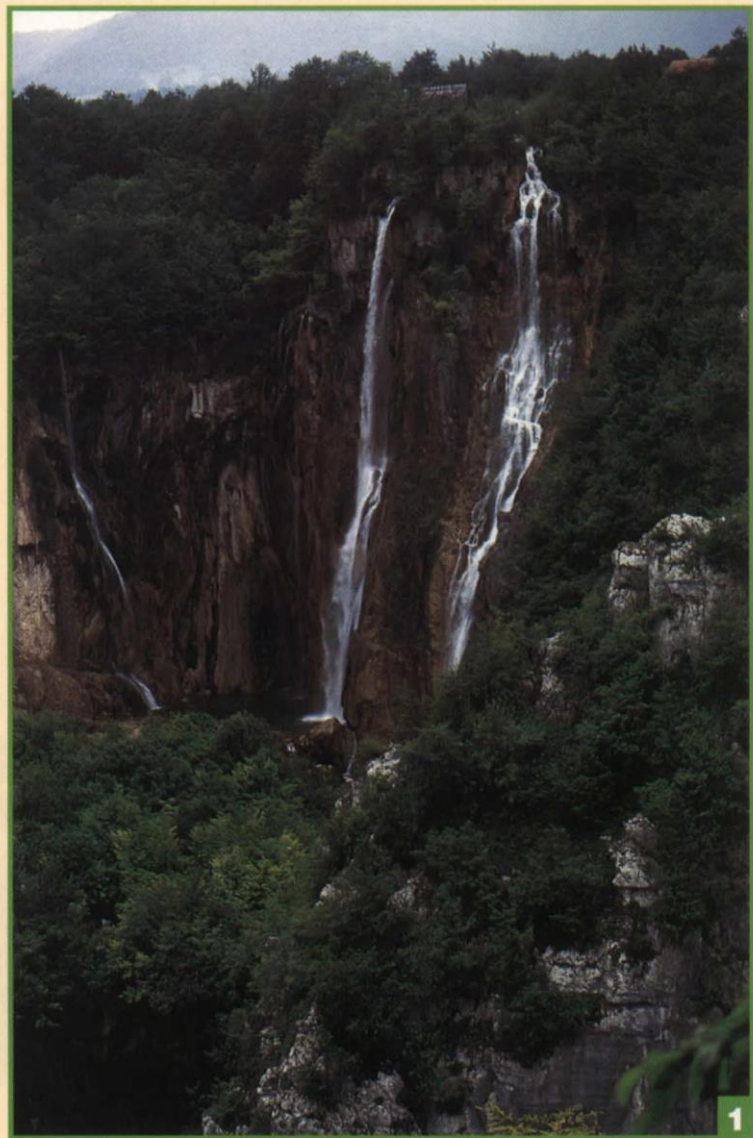
een veel hogere verscheidenheid aan dieren en planten terug te vinden, een levende laboratorium.

Dit is het domein van vele van onze vogels, arboreale zoogdieren, vliegende eekhoorns, maar ook reptielen en zelfs kikkers, cicaden en talrijke insecten met een eindeloze verscheidenheid aan vormen en kleuren. Hier ook groeien en bloeien prachtige, epifytische orchideeën (= orchideeën die op bomen en boomtakken groeien zonder de gastboom schade te berokkenen), elk met hun eigen typische bestuivers en insectensoorten.

Op grote boomtakken treffen we eveneens een groep van bijzondere en unieke planten aan, de zogenaamde kokerplanten of **Bromelia's** die we uitsluitend in Midden- en Zuid-Ameri-

ka aantreffen, met als belangrijkste groeiplaats Brazilië, met een kenmerkende koker in het hart van de plant die dient als een soort waterreservoir en voor sommige kleine diersoorten als een minivijver en paarplaats fungeert. Sommige kikkers en insecten leggen hierin hun eieren, andere brengen er weer hun larven in groot. De bladeren van een bromelia zijn groot, lang en taai, en aan de rand getand of gezaagd om dierenvraat tegen te gaan. Veel soorten bromelia's zijn immers te koop als kamerplant, we kennen bijvoorbeeld de **Vriesea**, **Guzmania** en de **Neoregelia**.

Eveneens een in het dagelijks leven bekende bromelia is de **Ananas**, de prachtige, lekkere vruchten groeien in

2

3

de natuur in grote, dichte en scherp getande kokerplanten.

Op één tak in een zuidamerikaans regenwoud kunnen honderden bromelia's, in verschillende soorten en ondersoorten naast elkaar groeien.

In de bomenlaag tref je ook de **Bananenboom of Musa** aan, een prachtige boom die vele meters hoog kan groeien, met brede, hangende bladeren en lange, hangende bloeiwijzen.

Net als de bromelia is ook de Bananenboom een commerciële kamerplant die zelfs in een tropische kas of een verwarmde volière goed tot z'n recht kan komen.

Typisch voor vrijwel alle planten die groeien in het regenwoud zijn de

vorm en structuur van de bladeren en de bladstand. Deze zijn vaak rond tot ovaalvormig en wat gevouwen in het midden, zodat het blad een vorm van een watergootje gaat aannemen. De top van het blad, het bladeinde, is punt- tot lipvormig, zodat het regenwater dat terecht komt in of op het gootje in het midden van het blad snel weer naar beneden kan druppelen en afgevoerd worden.

Kijk maar eens naar uw eigen kamerplanten en bewonder de bladeren van de **Ficus**, de **Monstera** (gatenplant), **Philodendron**, **Dieffenbachia** . . . , allemaal planten van het regenwoud. Veel diersoorten leven bijna uitsluitend van bladeren en bladvraat is dan ook een alledaags probleem voor bomen en planten.

Vele bomen hebben hiertegen een middel, ze vormen anti-stoffen dat als efficiënt 'chemisch' wapen kan worden aangewend tegen insecten- en rupsenlegers.

Sommige soorten produceren een slechte smaak en worden dus niet zo gauw door bepaalde insecten gegeten. Sommige bomen gaan zelfs zo ver dat ze zijn gaan samenwerken met bepaalde soorten roofmieren die ze als beschermende bewakers gebruiken tegen alle andere bladvreter-insecten en rupsen. De mieren vallen elk insect en rups die ze tegenkomen op en rond de boom aan en doden deze, de boom op z'n beurt levert aan de mieren de nodige voedingsstoffen.

Anderzijds gaat het binnen deze

4

5

enorm complexe leefwereld, een ecosysteem noemen we dit, zo ver, dat bepaalde rupsen en insecten bepaalde anti- of gifstoffen in hun eigen lichaam kunnen opslaan en bewaren om hun natuurlijke vijanden, vogels bijvoorbeeld, te kunnen ontkomen en een vieze smaak gaan produceren waardoor de vogels dergelijke beestjes eerder links zullen laten liggen.

Het regenwoud, waarbinnen de verscheidenheid aan levensvormen (dus alle planten en dieren samen) biodiversiteit wordt genoemd en van alle biotopen op aarde het hoogst is, is door die enorme complexiteit, en de vele interspecifieke relaties en verwevenheden tussen planten en dieren, en door hun constante bioritme, ook bijzonder kwetsbaar en gevoelig aan de minste verandering die de mens aanbrengt.

Eén schakeltje verwijderen en het ganse ecosysteem tuimelt als een vallend kaartenhuisje in elkaar.

De bovenste etage van het regenwoud dat in sommige gebieden boven de 70 en 80 meter kan uitgroeien, (zoals de **Kapokboom** bijvoorbeeld) wordt gevormd door het altijd groene kroon- of bladerdak van de hoogste bomen en woudreuzen, de zogenaamde 'canopy' zoals Sir David Attenborough, de wereldbekende Britse documentairmaker, zo prachtig zegt. Dit bladerdak is enorm dicht en aaneengesloten, als van een goed en deskundig gedicht dak.

Hierdoor kan slechts nauwelijks één percent van alle zonlicht de bosbodem bereiken en wordt voorkomen dat de gladde boomstammen door fel zonlicht verschroeien of verdrogen.

Ook deze etage is rijkelijk voorzien van leven: hier vindt men overvloedige bloemen en vruchten, een waar feest voor honderden soorten vogels, neushoornvogels, toekans, vruchteneters en apen, maar ook de grootste arenden en gieren leven hier, en overal weer de rondkrijgende ara's en papegaaien.

Naast een sterk verschillende structuur en groeihoogte kunnen we de echte evenaarswouden nog indelen in drie types woud, naargelang de hoogte waar ze groeien: **laaglandregenwouden** is het meest voorkomende type woud die groeit op een hoogte van beneden de **800 meter** hoogte, maar bijvoorbeeld wel langs voetheuvels van gebergte kan groeien. In deze wouden is de temperatuur meestal niet erg hoog, en bedraagt vrijwel constant 26°

De hoogste bomen hier worden ongeveer 70 meter hoog.

Tussen de **800 en 1500 meter hoogte** groeien de **bergregenwouden** zoals die voorkomen in lagere gebergte en hoge heuvels, zoals bijvoorbeeld het Rwandese 'Parc des Vulcans' bekend om z'n Berggorilla's.

Bijzonder nat en echt druilerig is het steeds in de van regen en nevel door-drenkte **nevelwouden** die op een nog grotere hoogte groeien, namelijk tussen de **1500 en 2500 meter hoogte**, en hier regent het bijna constant. In Costa Rica vinden we dergelijke wouden. Het regenwoud is een **zelf-regulerend ecosysteem** (self-sustaining) met een eigen micro-klimaat dat voortdurend gevormd wordt.

baar voor iedere verandering die wij er als mens aan toebrengen.

In een volgend artikel in deze reeks over het regenwoud wou ik het even hebben over de mogelijkheden die we hebben om een stukje "bij-de-hand regenwoud in eigen huis en tuin" om te vormen tot een volière, een woonomgeving voor onze gevleugelde vrienden.

Eén van de belangrijkste trends in de moderne dierentuin, vogelparken en collecties, bestaat uit het zo natuurlijk mogelijk huisvesten van dieren en vogels, waarbij de gewone vogelliefhebber en kweker van tropische vogels niet aan voorbij mag gaan.

De bomen en massa groene planten en onderbegroeiing nemen grote hoeveelheden water op, door die enorme bladmassa wordt veel van dat opgenomen water verdampt, dat in de atmosfeer terecht komt en omgevormd wordt tot regenwolken, die op hun beurt onder de vorm van neerslag weer in het woud terecht komen als een regenbui, wat we evapotranspireren noemen.

Het regenwoud is, beste lezers en vogelliefhebbers, een bijzonder complex en ingenieus systeem van levensvormen, van ingewikkelde netwerken en relaties ook, maar door die enorme complexiteit ook zo bijzonder kwets-

Uw vogels zullen er alleen maar wel bij varen.

Bij de foto's:

1. Oerwoud in Equador (Cees Scholtz)
 2. Aechmea fasciata 'Morgana'
 3. Monstera deliciosa
 4. Calathea roseopicta 'Angela'
 5. Peperomia caperata 'Luna'
 6. Vuylstekeara cambria 'Plush'
- Foto 2 t/m 6 (Vaste Keurings Commissie Aalsmeer)

Palmtortel of Senegalduif ...een ideale duif voor de gezelschapsvolière

Tekst en foto's: Cyril Laubscher. Vertaling: J.E.

(alle rechten voorbehouden)

Toen ik me als kleine jongen voor vogels begon te interesseren, waren de meest voorkomende vogels rond ons huis in Bellville, bij Kaapstad in Zuid-Afrika, de Kaapse mus (*Passer melanurus*) en de Palmtortel (*Streptopelia senegalensis*), op enige afstand gevolgd door de Europese spreeuw (*Sturnus vulgaris*).

Andere vogelsoorten die je aan kon treffen waren de Kaapse Brilvogel

(*Zosterops pallida capensis*) en de Kaapse Buulbuul (*Pycnonotus capensis*), twee vruchteneters die foerageerde op de rijpe vruchten in onze boomgaard. Kaapse Kwikstaarten zag je vaak op het gras zoekend naar insecten. Een paartje broedde ieder jaar op een garagemuur, juist onder het dak.

Orixwevers (*Euplectes orix*), prachtig in hun rood en zwart gekleurd verenkleed, nestelden in de rietvelden rond

het meer, waarin we rond peddelden in zelfgemaakte boten en kano's. Andere opvallende vogels waren de Kafferwever (*Ploceus capensis olivaceus*) en de Zwartvoorhoofdwever (*Ploceus velatus*), twee luidruchtige en levendige koloniebreeders die ingewikkelde nesten bouwden aan de uiteinden van takken van grote bomen, die in sommige tuinen groeiden.

Bij de basisschool die ik bezocht, nestelden in de winter de Kroonkievit (*Vannellus coronatus*) nabij de doelpalen op het veld waar we rugby speelden. Zij beschermden hun nest en jongen met verve en vaak vielen ze als duikbommenwerpers de spelers aan, als deze tijdens een rugbywedstrijd te dicht bij het nest of de jongen kwamen.

Al deze vogels bekoorden mij op hun eigen manier, maar geen enkele zo sterk als de Palmtortel, bij de vogelliefhebbers beter bekend onder de naam Senegalduif.

In het gebied rond Kaapstad kwamen in die tijd zeven soorten duiven voor, maar de Palmtortel was de meest algemene en door zijn vriendelijke karakter en zijn tortelende roep zonder twijfel mijn favoriet.

De Palmtortel, ongeveer 25 cm lang, heeft een zeer groot verspreidingsgebied, lopend vanaf Kaapstad in het zuidelijkste puntje van Zuid-Afrika, naar het noorden over geheel Afrika ten zuiden van de Sahara, dwars door Arabie, Afghanistan, India en Turkistan. Hij is met succes geïntroduceerd in West-Australië, waar hij nu is ingeburgerd. Op basis van kleine verschillen in kleur en formaat, worden tegenwoordig zes ondersoorten beschreven.

Palmtortel (*Streptopelia senegalensis senegalensis*)

De/

ssel

Een Palmtortel voert haar zeven dagen oude jongen door duivenmelk in de krop van de jongen te pompen.

Met zo'n groot verspreidingsgebied is het niet vreemd dat de biotopen die ze bewonen zeer gevarieerd zijn, van droge struiksavanne tot bosachtige gebieden, meestal in de nabijheid van permanent water. De soort heeft zich goed aan de gecultiveerde omgeving aangepast en ze komen zowel voor in tuinen van grote steden en dorpen, als in oasen in woestijnen. Waar de mens ze niet vervolgt, tonen ze weinig angst voor de mens, wat een van de meest aantrekkelijke karaktereigenschappen van ze is.

Om het ontbreken van angst voor de mens te illustreren zal ik vertellen hoe de foto is gemaakt van de volwassen Palmtortel die zijn jongen voert. Ik was op vakantie bij mijn schoonouders, die in Gordon's Bay wonen, een vakantieplaats op ongeveer 60 kilometer van Kaapstad. Al vele jaren nestelden er Palmtortels op een uitstekende rand van de veranda van hun huis en brachten er meestal twee jongen groot, soms een. Vanaf een paar dagen voordat de jongen uitkwamen observeerde ik de duiven.

Tijdens de broedperiodes wisselden de ouders elkaar geregeld af, zelfs als we op de veranda stonden of zaten. Nadat de jongen waren uitgekomen, wachtte ik het juiste moment af, klom op een ladder en fotografeerde de ouders tijdens het voeren van de jongen. Het was de kortste fotosessie die ik me kan herinneren, vijf minuten was alles om een goede serie foto's

te maken, waar ik anders uren of soms dagen voor nodig heb.

Één van de leukste momenten is om op de veranda te zitten en de Palmtortels te observeren bij het voeren van hun jongen. Het is steeds weer een wonderlijk gezicht, als de ouders de snavel van de jongen pakken, die vervolgens hun snavel verder naar binnen duwen, waarna de ouders de duivenmelk waarmee ze de jongen voeren in de krop "pompen".

Palmtortels verblijven meestal op de grond op zoek naar zaden en granen. In een voliëre zullen ze binnen korte tijd het hart van hun eigenaar stelen en deze zal vooral als ze broeden, plezierige uren aan hen beleven. Omdat ze gemakkelijk zijn te houden, sterk zijn, niet duur en zonder problemen broeden, zijn het ideale vogels voor beginners. Hun plateauvormig nest bestaat uit enkele twijgjes en wortels en is geplaatst op een tak, een open nestkast of een of andere harde ondergrond. Twee witte eieren vormen het normale legsel, ze broeden ongeveer 16-17 dagen en de jongen vliegen na 15 tot 17 dagen uit. De jongen verlaten het nest erg vroeg, maar dat is normaal en je hoeft niet in actie te komen tenzij er gevaar dreigt. Met al deze positieve eigenschappen is het niet vreemd dat de Palmtortel niet alleen populair is bij beginners, maar ook bij vele gespecialiseerde duivenliefhebbers.

KALENDER 1997

Scharlakenrode Menievogel

Deze ongeveer 22 cm lange menievogel heeft een enorm verspreidingsgebied. In een aantal ondersoorten kan men hem aantreffen vanaf het Himalayagebied tot zuidelijk India en Ceylon.

Wat zal dat een machtig gezicht zijn als een zwerm van deze roodzwarte vogels boven het geboomte zweeft met het majestueuze gebergte op de achtergrond. De kleurrijke menievogels zijn namelijk echte boomvogels, die zich altijd ophouden in de kruinen van woudreuzen en ander geboomte. Op de grond komen deze vogels zelden of nooit.

Buiten de broedtijd verzamelen de vogels zich tot betrekkelijk kleine groepes, die gezamenlijk rondzwermen door de boomkruinen, waar ze ijverig jacht maken op allerlei insecten. Veelal zijn ze in gezelschap van andere insectenetende vogelsoorten. De scharlakenrode soort heeft de gewoonte om in "kiellinie" achter elkaar van de ene boom naar de andere te flitsen. Dat moet een enig gezicht zijn als de zon dan haar stralen laat spelen op het fraaie verenkleed.

Voortdurend houden de vogels contact met elkaar door een aangenaam fluitend "twie twie" te laten horen. De eigenlijke zang van de mannetjes is muzikaal en in het lied wordt vaak "twiet" gehoord.

Het nest is een keurig komvormig bouwsel, voornamelijk vervaardigd uit korstmossen, die met elkaar verbonden zijn met spinrag en bekleed met droge bladeren. Veelal bevindt het nestje zich in de takvork maar ook wel op een dikke tak. Het wordt gecamoufleerd met korstmossen en stukjes boomschors, zodat het vrijwel onvindbaar is, temeer daar het gewoonlijk op de hoogte zit tussen zes en achtien meter. Als favoriete nestplaatsen worden genoemd: geboomte dat aan de rand van de jungle groeit of hoge grevilleabomen in theeplantages. Er worden twee eieren gelegd, zelden drie. Ze zijn licht groenachtig met donkerbruine en lavendelkleurige vlekjes en veegjes.

Meindert de Jong

Over Kanaries gesproken

ZANG • KLEUR • POSTUUR

Houd de Timbrado zuiver

Dit uit Spanje afkomstige zangkanarieras is sinds een aantal jaren in het vraagprogramma van de N.B.v.v. opgenomen. Het wordt tijd om tot een voorzichtige evaluatie te komen.

Deze temperamentvolle zanger heeft in Nederland een kwekerskring opgebouwd die op een bescheiden wijze en waar mogelijk deel neemt aan de wedstrijden.

Vaak worden zij in combinatie met Harzers of Waterslagers gehouden. Daar is niets mis mee zolang er maar niet gekruist wordt met één van deze rassen.

De standaard van de Timbrado verbiedt n.l. elke inmenging van een ander ras, dit op straffe van diskwalificatie. Toch komen er de laatste tijd Timbrado's op de wedstrijd, die duidelijk herkenbare toeren van een ander ras in hun repertoire hebben opgenomen. Er zijn dan twee mogelijkheden: Er heeft een outcross plaats gevonden met Harzers of Waterslagers, maar volgens sommige is het ook mogelijk dat de Timbrado toonstukken van een collega zangras heeft overgenomen. Het laatste is een hoofdstuk waar zangkwekers erg graag over discussiëren.

De heer Koster heeft enige tijd geleden hierover in "Onze Vogels" gepubliceerd.

De essentie in zijn artikelen is dat de veronderstellingen, die sinds mensenheugenis een eigen leven hebben geleid, voor waarheid zijn aangenomen. Zijn betoog versterkt onze hypothese dat verkeerde toonstukken nooit louter en alleen worden overgenomen via geluidsinvloeden. Diverse liefhebbers hebben verschillende zangras-

sen in huis zonder dat er problemen ontstaan met het overnemen van ongewenste toonstukken.

De eigenschappen van het individu (in ons geval de zang) worden bepaald door:

- a. de erfelijke aanleg.
- b. het milieu, waaronder de vogel leeft.

Onder milieu factoren verstaan we

temperatuur, huisvesting, voeding licht en geluidsinvloeden.

Alle kanarierassen zijn door mutaties en teeltkeus ontwikkeld uit de wilde kanarie. De drie bekende zangrassen zijn op totaal verschillende wijze gecultiveerd, wat wij terug vinden in het verschil van lichaamsbouw.

Hoewel er nooit een onderzoek is gedaan naar de samenhang tussen li-

chaamsbouw en zangorgaan nemen wij aan dat dit toch het geval is. De bouw van het zangstrottenhoofd (sternorgaan of syrinx) en die van de luchtpijp (welke dient als klankkast) zouden bij onze zangrassen onderling wel eens verschillend kunnen zijn. Deze anatomische verschillen hebben tot gevolg dat ieder vogeltje zingt zoals het gebekt is.

Onze drie rassen mogen dan een verschillend zangvermogen hebben, toch refereren de toeren aan elkaar. Dat er verschillende benamingen voor hetzelfde toonstuk worden gebruikt is een taalkundige kwestie. Als voorbeeld nu even de knor: zowel Harzer, Waterslager als Timbrado zijn in staat deze toer te brengen. De Harzer brengt hem week, lang en met mooie varianten. De Waterslager brengt hem robuust en lekker rond maar korter dan de Harzer. De Timbrado maakt er een snelle roltoer van. Wat de kloeken voor de Harzer en Timbrado zijn, zijn de tjokken voor de Waterslager. De benamingen zijn verschillend, maar de voor de toer bepalende elementen zijn hetzelfde.

Ieder ras interpreteert het met zijn eigen zangvermogen.

De Timbrado zingt bovendien een aantal samengestelde toeren die terecht als waarde toeren worden gehonoreerd maar die in het lied van de Waterslager een slechte reputatie zouden krijgen.

De moraal van dit verhaal geef ik weer in het volgende resumé.

De zangkanaries zijn afkomstig van de wilde kanarie en hebben dus een gemeenschappelijke aanleg voor zang. De domesticatie heeft verschillende zangrichtingen tot gevolg gehad, inclusief een verschil in lichaamsbouw.

De anatomie van het strottenhoofd en de luchtpijp zijn bij de drie rassen verschillend, met als gevolg dat zij ieder een eigen karakter hebben ontwikkeld.

De relatief brede en korte Harzer, die over een goede kegelvormige snavel beschikt, is in staat lange volle toeren te zingen.

De brede maar relatief langere Waterslager brengt z'n toeren in en sneller tempo en met wat meer kracht en slag element.

De tengere Timbrado zingt een temperamentvol lied met een korte tussenruimte.

Het is de kunst van de kweker om het karakter in een ras te behouden en zelfs te verbeteren. En dat bereiken we niet door een ander ras ondoordacht in te gaan kruisen.

De Timbrado is de laatste waardevolle aanwinst in de zangsport. Hij moet echter zijn karakter, waardoor hij zich op zo'n bijzondere wijze onderscheidt van de andere zangvogels blijven behouden.

Wij wensen u veel succes,

Joop Aelbrecht en Henk Warmerdam

De SATINET-faktor

De kanaries met de rode ogen nemen in onze inmiddels zeer uitgebreide collectie een heel aparte plaats in.

We kennen als oorzaak van de deze afwijkende oogkleur o.a. de ino-faktor, die het verschijnen van het eumelanine, zowel het bruine als het zwarte, verhindert. Met andere woorden: vogels die de ino-faktor uiterlijk tonen, laten uitsluitend nog hun phaeomelanine (dus het bruin tussen de oorspronkelijk aanwezige bestreping) zien. We noemen deze vogels zowel uit de zwart (groen) als uit de bruinserie 'phaeo'. Deze kleurslag met het opvallende bruine marmeringpatroon vanaf het kopje, doorlopend in het rugdek, hebben we allemaal wel eens gezien. Door de sterke verdringing van het pigment, vertoont de phaeo dus heldere roodkleurige ogen. In de vetstof serie kennen we de de ino's in de drie vetstofkleuren wit, geel en rood, achtereenvolgens als albino, lutino en rubino. De ino-faktor vererft recessief en onafhankelijk (of autosomaal) dus op de zelfde wijze als b.v. de opaal, de recessief witte en één van de nieuwste kleurslagen: de eumo.

Ofschoon het de bedoeling was, om de satinet in dit artikel uiteen te zetten, eerst bovenstaande, om het verschil tussen de ino- en de satinet-faktor aan te kunnen geven. Uit onderstaande zal blijken, dat de werking van beide factoren totaal verschillend is, evenals de vererving trouwens.

Kort na de ontdekking van de ino mutatie is de satinet op het toneel verschenen. Ook hier rode ogen, door een sterk pigment verlies ten opzichte van de klassieke kleuren. Wordt de eerder genoemde ino hoofdzakelijk in de bruinserie gekweekt, de satinet faktor komt het fraaist bij de isabel tot uiting, ofschoon hij bij alle pigment

groepen kan worden ingekweekt. In tegenstelling tot het uiterlijk van de phaeo kanarie, zien we hier een isabelkleurige (lichtbruine) pigmentbestreping. Tussen deze bestreping ontbreekt echter het bruin, zoals we dat bij de isabel kennen, zodat de gele, witte of rode bijkleur hier heel duidelijk zichtbaar is. Bij de satinetten dus nooit een 'vloeiend rugdek' zoals we dat bij de isabel graag zien. Bij de satinet ontbreekt het phaeomelanine geheel, en de streepjes die we zowel op het kopje alsmede in het rugdek en de flanken aantreffen, dienen min of meer scherp afgebakend te zijn.

De vererving van de ino faktor is, zoals boven reeds aangegeven, recessief en onafhankelijk. Die van de satinet faktor is eveneens recessief, maar geslachtsgebonden; evenals b.v. de ivoor en de pastel. In de kweek moeten we hier wel degelijk rekening mee houden.

Daar in het begin van het ontstaan van de satinet het verschil tussen deze mutant uit de bruinserie niet te onderscheiden was van die uit de isabelserie, zijn namen als bruinsatinet en isabelsatinet verdwenen, ofschoon zij erfelijk gezien beide weldegelijk voorkomen. We spreken nu over 'satinet', met de vetstofkleur rood, wit of geel, eventueel aangevuld met de factoren van invloed op deze bijkleur. In de satinet serie kennen we de volgende kleurslagen, met tussenhaakjes de 'oude' benaming.

Met de GELE bijkleur:

- satinet met geel intensief (goudsatinet)
- satinet met geel schimmel (satinet)
- satinet met geelivoor intensief (goudsatinetivoor)
- satinet met geelivoor schimmel (satinetivoor)

Met de WITTE bijkleur:

- satinet met wit dominant (zilversatinet dominant)
- satinet met wit recessief (zilversatinet recessief)

Met de RODE bijkleur:

- satinet met rood intensief (roodsatinet intensief)
- satinet met rood schimmel (roodsatinet schimmel)
- satinet met roodivoor intensief (roodsatinetivoor intensief)
- satinet met roodivoor schimmel (roodsatinetivoor schimmel)

Tevens kennen we alle NIET INTENSIEVE satinetten met de gele en de rode bijkleur (al dan niet in combinatie met de ivoor faktor)

ook nog in de serie 'gepigmenteerden met rode ogen en mozaiek'

isabel

De

Over Kanaries gesproken ZANG • KLEUR • POSTUUR

de naam krijgt dan de toevoeging 'mozaiek type 1' (de pop-types) en 'mozaiek type 2' (de man-types).
Bijvoorbeeld: satinet met roodivoor mozaiek type 2 (roodsatinetivoor mozaiek type 2)

Zo zien we, dat alle satinetten op een rij geplaatst, mede door de ivoor- en mozaiek-faktor, vele mogelijkheden bieden.

Mocht U de satinetten op de verschillende tentoonstellingen tegenkomen, let dan eens extra op deze mooie kleurslag. De niet intensieve exemplaren staan bekend om hun heel goede schimmelverdeling, een typisch kenmerk van de satinet.

Tot zover een korte beschrijving van de satinet-faktor, die ik wil beëindigen met de opmerking, dat deze faktor ingekweekt in de vetstofserie vogels oplevert, die uiterlijk gelijk zijn aan die uit de ino-serie, dus albino, lutino en rubino, deze laatste 2 mogelijk in combinatie met ivoor en/of mozaiek. Een volgende keer misschien iets over de afzonderlijke kleurslagen in de satinetserie, als in het overzicht aangegeven.

Piet Wassenaar

Kweekvoorbereiding

Een kweker, die serieus met zijn hobby bezig is (dus wij allemaal) begint in de zomer reeds met de voorbereidingen voor het nieuwe kweekseizoen.

Vanuit het nest hebben we de jonge vogels op zien groeien, de een wat sneller als de andere. De achterblijvers in een bepaald nest staan reeds genoteerd in de kweekadministratie. Zij komen zeker niet in aanmerking voor een verblijfsvergunning, wel voor een enkele reis naar de opkoper.

Tijdens de jeugdruï, als de hele bevedering met uitzondering van de vleugel- en staartpennen wordt vervangen, kunnen we ook veel aangeboren eigenschappen onderkennen. Een wel echt slechte en storende eigen-

schap is het bekende 'veren pikken'. Zo hebben bepaalde vogels de gewoonte, om hun soortgenoten voortdurend lastig te vallen in een poging om een pen of veertje uit diens lichaam te trekken.

De gevolgen kennen we. Onrust in de vluchten en regelmatig bloedende vogels op de stokken, die ze evenals de wanden, van een rode kleur hebben voorzien. Deze boosdoeners moeten zo snel mogelijk worden uitgevangen en uitgesloten voor de verdere kweek. Om ze tussen hun soortgenoten uit te kunnen vissen, is het gebruik van kleurringen een oplossing.

Bovendien kunnen deze ringen ons behulpzaam zijn bij het bepalen van het geslacht. De meeste jonge mannen laten immers tijdens de jeugdruï hun zang reeds door de vluchten schallen.

Vogels, die we voor onze eigen kweek aan willen houden, moeten nog wel eens naar een tentoonstelling worden ingezonden. Indien de bemerkingen van de keurmeester op de keurbriefjes voor een groot deel overeenkomen met onze eigen mening over een vogel, dan mogen we aannemen, dat we op de goede weg zijn. Of een vogel nu weinig of veel punten scoort, zegt niet altijd iets over de geschiktheid voor de kweek. Zo zullen we vogels die b.v. punten aftrek hebben op 'grootte' niet verder voor de kweek inzetten. Is een vogel echter nog niet volledig intensief, dan zal dit punten aftrek opleveren, maar kan deze vogel prima te gebruiken zijn voor de verdere intensief kweek.

Vooraf de afstemming van de man en de pop op elkaar is van groot belang. Zo zal bij bepaalde vogels in de pigmentserie de lengte, de breedte, en de scherpte van de bestreping in rugdek en flanken een grote rol spelen. Bezit een popje b.v. weinig of te minimale flanktekening, dan kan een man met 'maximale flanken' dit belangrijke punt bij de nakomelingen positief beïnvloeden.

Bij de vetstof vogels hebben we hier geen last van, maar komt, evenals bij de gepigmenteerden overigens, wel de graad van schimmelbezit om de hoek kijken. Voor de intensief kweek is de kruising intensief maal $\frac{1}{2}$ tot $\frac{3}{4}$ intensief (dus een matig tot minimaal schimmelbezit) gebruikelijk. Willen we echter schimmel vogels

kweken, dan zullen beide partners licht schimmel kunnen zijn. Dit laatste geldt vooral bij de rode bijkleur. Willen we geelschimmel kweken, dan moeten we we er tevens op letten, dat we enkelvoudig (zacht) geel vragen. Een 'geel schimmel' gekweekt uit 'geel intensief' toont heel vaak het dubbele (hoog) geel. Op de shows komen we ze regelmatig tegen. De punten toekenning is vrijwel altijd gering, ondanks een fraai schimmel bezit.

Voor alle vogels, zowel de 'schimmel' als de 'intensieve' is de lengte van de bevedering van groot belang.

Als de flankbevedering over de vleugels gaat krullen, of naar beneden afhangt, hebben we duidelijk te maken met een te lange bevedering. De lengte van de bevedering is met name in de flanken goed te controleren. Bekijk dit bij iedere kanarie en houdt er rekening mee, bij het samenstellen van de kweekparen. Vogels met een erg lange bevedering uitsluiten voor de kweek.

Met betrekking tot de 'vorm' zien we bemerkingen als "te zware borst", dit is vaak een overmatig vetbezit, dus te voorkomen. Kan wel een goede kweekvogel zijn. Als tegenhanger hiervan kunnen we de "scherpe borst" zien, deze bezit veelal zeer weinig vet, wellicht is dat te verbeteren. De borst moet tamelijk breed en goed gevuld zijn.

Een "te platte kop" en/of een "te smalle kop" zien we vaak terug in de nakweek, dus een goed exemplaar met een tamelijk grote en koepelvormige kop gebruiken verdient de voorkeur.

Zo zijn er dus vele zaken, waar we rekening mee dienen te houden, om een volgend jaar weer beter uit de bus te komen met onze jonge vogels. Natuurlijk kennen we geen vogel, die alle eerder genoemde en gewenste eigenschappen bezit. We moeten echter trachten deze zaken zo goed mogelijk te benaderen. Een regelmatige observatie en controle gedurende het hele jaar door, maakt dat we een groot deel van de positieve en negatieve kanten van onze vogels kennen. Het hoort allemaal bij de hobby, en tijdens de volgende tentoonstelling zullen we de vruchten van deze inspanning kunnen plukken.

Piet Wassenaar

Zebravinken

De Geelsnavel

De geelsnavel is in iedere kleurslag in te kweken. Het is de keus van de kweker in welke. We zien bij de geelsnavel een kleine verandering in de totale kleur.

De verandering uit zich in een minimale reductie in de totale kleur.

Toen ik hoorde dat er in Duitsland een kweker bezig was met de geelsnavel en wel in grijs en blackface en deze een zeer goede snavelkleur bezaten kon ik het niet laten om daar eens te gaan kijken. Bij deze kweker trof ik geelsnavels aan met een goede snavelkleur, zonder de oranje bijtint. De oranje bijtint hebben de meeste geelsnavel zebravinken, de mannetjes meer dan de popjes. De snavel van deze Duitse geelsnavels was okergeel van kleur.

Ik kon bij deze kweker een grijze man geelsnavel en een blackface grijze pop geelsnavel meenemen.

Daar ik dacht dat de vogels verwant waren moest ik zoeken naar onverwante vogels. Dit lukte mij met een grijze man split voor geelsnavel. Wel wist ik dat deze grijze splitman split was voor een mindere kleur geelsnavel. Ik paarde de split man aan de

blackface grijze geelsnavel pop. Het eerste nest vijf jongen en nu maar hopen dat er geelsnavels in liggen. Bij het in de veren komen van de jongen was aan de kleur van de snavel niets te zien, alleen de blackface factor was zichtbaar in het nest.

Bij het uitvliegen waren de jongen uiterlijk gewoon grijs, op de twee blackface mannen na, die uiterlijk gewoon twee blackface mannen waren. Toen de jongen zes weken oud waren en de snavel begon te kleuren, bleek dat de twee blackface mannen geelsnavels waren.

Nu de twee blackfaces volwassen zijn blijkt dat de kleur van de snavel iets minder is dan die van de volle Duitse vogels: ze hebben een iets oranje bijtint. Voor mij stond vast dat ik met de Duitse lijn geelsnavels verder moest gaan.

Ik ben vanuit de basis, de kleur grijs, splitten gaan kweken met de Duitse geelsnavels en een brede lijn opgezet.

De geelsnavel mutatie vererft recessief autosomaal t.o.v. de wildkleur, wat inhoudt dat uit een paring van geelsnavel x roodsnavel 100% roodsnavels worden geboren die split zijn voor geelsnavel.

Paren we een roodsnavel split geelsnavel aan een geelsnavel of anders om dan is de uitkomst;

50% roodsnavel mannen en poppen split voor geelsnavel.

25% geelsnavel mannen en poppen.

25% roodsnavel mannen en poppen.

Als men echt wil is er kweekmateriaal te vinden en zal de geelsnavel wat in aantal toenemen. De kleur waarin je dat doet is persoonlijk; ik heb gekozen voor contrast.

Tekst en foto: Dick Offerman

De Isabel

Een kleurslag van veertig jaar oud, die lang is weggeweest maar snel en goed weer terug komt.

Een kleurslag die velen aanspreekt en wel door de contrasten in de diep oranje bruine wang en de kastanje bruine flanktekening, dit op een totaalkleur van een licht warm crème rugvleugeldek en een warme crème buik.

De moeilijkheid bij de isabel is om een egaal en schoon rugvleugeldek te kweken. Vaak zien we vogels met te veel omzoming of te veel pigment in het rug-vleugeldek.

Ook bij de poppen moet een egaal rugvleugeldek geëist worden.

Vermijd splitfactoren zoals zwartborst en oranjeborstfactoren, deze doen schade aan de isabel. Veel van deze splitfactoren zijn duidelijk herkenbaar. De isabelfactor reduceert eumelanine maar laat phaeomelanine onaangetaast. De isabel zal door de eumelanine reductie geen oogstreep, snavelstreep, borstband en zebratekening bezitten. De diepte van wang en flank zal gelijk zijn aan een normaal bruine. De isabel vererft recessief en autosomaal ten opzichte van de wildvorm.

Kweekaanwijzingen

De kunst van de kweker is om het ontbreken van de tekening zo sterk mogelijk te laten werken. Dit is alleen mogelijk door selectie binnen de kleur. Bij goede paringen zal het rugvleugeldek zeker lichter worden. Is een ideaalbeeld bereikt dan kan men splitten kweken via bruin. De kleur bruin moet warm en zacht van kleur zijn. De nakweek zal bruin zijn en split voor het ideaalbeeld isabel. De jongen paren we terug aan isabel. Uit-

komst is dan 50% isabel en 50% bruin/split isabel.

Als we de jonge isabellen in het nest zien zodra zij goed in de veren zitten kunnen we de beteren in het nest al zien. Ze zijn egalier en laten weinig

omzoming zien. De poppen zijn al veelal makkelijker in een goede egale kleur te kweken dan de mannen. Als we flink met deze kleur stoeien zal de kwaliteit groeien.

Tekst en foto: Dick Offerman

A.O.B "DE VOGELWERELD"

Lees **DE VOGELWERELD** maandelijks tijdschrift van de A.O.B. (Algemene Ornithologische Bond van België). 64 of 72 blz. artikels en kleurplaten. Jaarlijks abonnement van januari t/m december, ten bedrage van **BEF 800** te storten op **girekening 115834** van de "Vogelwereld" 1190 Brussel. A.O.B. Bureau, Route Charlemagne nr. 28, 5620 Rosée.

De Kakelaar of Roodsnavel Boomhop

De Boomhopperen komen alle in Midden- en Zuid Afrika voor. Een groep die slechts uit een zestal soorten bestaat en een geheel eigen karakter heeft. In de verschillende boeken die ik heb geraadpleegd hebben zij allemaal een verschillende naam. Ik zal u er een paar noemen: de Senegal boshop, de groene boshop, de roodsnavel boshop. Achter iedere Engelse benaming staat dezelfde latijnse benaming, *Phoeniculus purpureus*.

Het is bepaald verwarrend als je op de Engelse naam afgaat. Ik moet u eerlijk bekennen dat ik bij het determineren aardig met de handen in het haar heb gezeten. Mede doordat de afgebeelde vogel een jong is wat duidelijk te zien is aan zijn zwarte snavel. Pas een jaar nadat hij het nest heeft verlaten verkleurd het zwart van de

snavel naar rood. Wat een duidelijk merkteken is is de trapsgewijs inspringende staart met de opvallende witte stippen.

Doorgaans kunnen wij de vogels aantreffen in groepjes van vier tot acht vogels. De boomhopperen mijden doorgaans het dichte junglebos en houden zich het liefst op in de savanne met open boomgroepen of aan de rand van het bos met open plekken. De groep bestaat gewoonlijk uit een gelijk aantal mannetjes en wijfjes. Dat onderscheid is alleen te zien aan de grootte want beide sexen zijn precies gelijk van uiterlijk. De mannetjes zijn wat groter dan de wijfjes. Het is precies als bij eksters: als je er één ziet dan kun je er van op aan dat de ander zich in de buurt ophoudt. Je ziet ze dan ook vrijwel nooit alleen vliegen.

De boomhopperen hebben een bepaalde strategie door achter elkaar te vliegen en wel zo dat er tussen de individuen een eerbiedige afstand wordt gehouden. Soms ontmoeten zij in hun territorium een andere groep en dan zijn de poppen aan het dansen. Het is dan net een stel overhitte teenagers

die staan te gillen als zij hun idool gewaar worden. De vogels gaan helemaal uit hun bol en beginnen, zoals de Engelsen het met een mooi woord noemen, met flagwaving. Dan nemen ze een stuk schors in de snavel of een takje en beginnen te wuiven. Ondertussen roepen ze opgewonden hun ka-ka-ka-k-k-k.

Ik begreep eerst niet waarvan de naam kakelaar was afgeleid; hij staat ook in geen enkel boek vermeld. Als u mijn gedachtengang nu kunt volgen dan zal het u ook duidelijk zijn. Met wat fantasie begrijpt u dat die ka-ka geluiden hieraan tot grondslag liggen. De clanvorming heeft ook een praktisch nut.

De groep bestaat uit een ouderpaar met meerdere jongen van het afgelopen jaar. Doorgaans ligt het nest in een boom waarin zich een natuurlijk hol bevindt. Het broedproces vertoont veel overeenkomst met hoornvogels. Zoals u weet broeden deze in een vrij groot boomhol waarvan het gat tot een smalle gleuf wordt dicht gemetseld. De gehele broedtijd verblijft het wijfje in het hol om de eieren te bebroeden en wordt door het mannetje door die smalle spleet van de nodige proviand voorzien. Tijdens die vrijwillige gevangenschap ruit het wijfje haar veren en komt ze pieko-bello in een new dress tevoorschijn.

Dat is in het kort het broedschema van de hoornvogel. Of de boomhop exact het zelfde broedproces volgt betwijfel ik. Ten eerste wordt de ingang van de broedkamer niet dichtgemetseld en van rui bij het wijfje tijdens het broeden is niets bekend. Wat wel weer uitzonderlijk is, is de hulp van de clan gedurende de verzorging van de jongen. De overige leden van de groep leveren hun bijdrage door het volproppen van de hongerige bekken van de jongen. Als u dit allemaal goed gelezen hebt dan bent u wel tot de conclusie gekomen dat het geen vogel is voor de gemiddelde voliëhouder. Een grote vlucht is een eerste vereiste om met meerdere vogels samen een groep te kunnen vormen. Een vrijwel onmogelijke opgave. Maar mocht u die uitdaging aan kunnen gaan dan garandeer ik u dat u nog vele onbekende gedragsuitingen zult kunnen waarnemen.

Tekst en foto's Cees Scholtz

Foto's: onvolwassen exemplaar

Geraadpleegde literatuur:

The complete book of Southern African Birds.
The birds of East and Central Africa.
A field guide to the birds of West Africa.

De/

ose/

Mijn belevenissen met de Pennant Rosella's

Sinds 1985 ben ik in het bezit van een volière waar ik grasparkieten in huisvest en een span turquoise's. Na ervaring te hebben opgedaan met de grasparkieten besloot ik begin december 1992 mijn vogelbestand uit te breiden met een jong span pennant rosella's. Op zaterdag 5 december heb ik een span jonge pennant rosella's gekocht bij een kweker bij mij in de buurt.

Het span heb ik eerst ontwormd en in mijn broedkooi (80 x 50 x 50) geplaatst om ze te laten wennen en om te bekijken of ze iets onder de leden hebben. De pop zat al na een paar dagen bol maar aan de man was niets te zien. Op dinsdag 8 december zat de pop constant op de grond en als ze op stok kwam dan 'pestte' de man haar er af. Zaterdagochtend 12 december lag de pop dood.

Ik heb de kweker gebeld en ik kon een andere pop kopen voor de helft van wat ze normaal kosten. Deze pop lag woensdag 16 december ook dood op de grond. Ik heb toen de dierenarts gebeld en het hele verhaal verteld. (Ik had het allemaal met de videocamera opgenomen). Ik moest de pop verpakken en hem doen toekomen zodat hij sectie op haar kon uitvoeren. Ik heb de pop 's avonds nog gebracht en een afspraak gemaakt voor vrijdagavond zodat hij ook de man kon onderzoeken. Vrijdag 18 december werd er van de man een uitstrijkje genomen en opgestuurd naar de Faculteit der Diergeneeskunde te Utrecht voor onderzoek.

Op woensdag 23 december werd de test nog net voor de kerst gedaan. De uitslag kreeg ik telefonisch door van de dierenarts: het bleek psittacose (papegaaienziekte) te zijn. Ondertussen had ik geïnformeerd naar verschillende ziekenkooien en er een gekocht. Op donderdagmiddag kon ik de medicijnen ophalen.

Ik heb de kweker waar ik de vogels vandaan had opgebeld en het verteld. Hij vertelde dat hij ook vogels kocht en verkocht van anderen en dus kon hij onmogelijk alles controleren op ziekten. Ik was ondertussen wat griepig geworden dus mijn vrouw heeft toen het hele nachthok en de broedhokken schoongemaakt met halamid. De man en de andere vogels werden allemaal behandeld tegen psittacose. Ik heb uit voorzorg de huisarts gebeld omdat een mens het ook kan krijgen (symptomen van griep). Na de behandeling van mij, mijn vrouw en de vo-

gels heb ik ergens anders een pop gekocht en deze na behandeling (uit voorzorg) bij de andere vogels geplaatst.

In 1993 heeft de pop 5 eieren in het blok gelegd en is gaan broeden. Deze eieren bleken onbevrukt.

Bij mijn buurman was de veelkleuren pop overleden die op bevruchte eieren zat. De man ging de eieren niet bebroeden dus heeft hij een paar eieren bij zijn parkieten gelegd. De overigen heb ik bij mijn pennanten gelegd. Alle eieren bleken bevrucht te zijn. De parkieten lieten de jongen dood gaan maar het jong dat bij de pennanten lag werd zonder problemen groot gebracht en werd tweede op de tentoonstelling.

In het voorjaar van 1994 begon de man zijn slagpennen af te knagen. De dierenarts adviseerde om het span pennanten van de andere vogels te scheiden. Ik heb ze toen in een broedkooi van 2.4 x 0.5 x 0.5 m. geplaatst. De pop begon met eieren leggen, soms één in het blok, soms één in de zandla. Ik legde ze in het blok tot een totaal van 10 eieren, maar ze ging niet over tot broeden. Ik heb de pop toen in de vlucht geplaatst en van een verenigingslid een pop te leen gekregen. Mijn buurman heeft op vrijdag 6 mei 1994 de eieren die heel waren in de broedmachine gelegd om te kijken of er misschien bevruchte eieren bij zouden zitten. Zelf zag ik er weinig heil in, omdat ik het span elkaar nooit had zien voeren of iets dergelijks. Na een week kwam de buurman met de mededeling dat we een probleem hebben want er bleken wel vier eieren bevrucht te zijn.

Na een aantal dagen komt hij weer en zegt dat er een ei is afgestorven, misschien wel twee. Zijn advies was om de eieren onder een span parkieten te leggen om verder afsterven te voorkomen; maar waar en bij wie? Na wat gebeld te hebben bleek dat er bij niemand de eieren konden worden gebracht. Toen heb ik bij een span grasparkieten de eieren die onbevrukt waren weg gehaald en de bevruchte pennant-eieren gelegd. Het span grasparkieten liet de pennanteieren ongemoeid en broedde gewoon verder of er niets aan de hand was. Ik heb uit voorzorg de dierenarts gebeld en gevraagd hoe ik de jongen met de hand moest groot brengen.

Op donderdag 19 mei 1994 kreeg ik

een schema plus de benodigde spullen thuis. Woensdag 25 mei kwam het eerste ei om ±18.00 uur uit. Na het die avond gewogen te hebben (4 gram) en diverse malen gecontroleerd te hebben of het nog leefde, had het op donderdag 26 mei om 24.00 uur voedsel in zijn krop. Het tweede ei was aangepikt maar het jong was niet sterk genoeg om er zelf uit te komen en is overleden. Vrijdagavond na de vogels te hebben gevoerd en gecontroleerd woog het jong 8 gram en had de krop vol met voer. Een week lang heb ik elke dag het jong gecontroleerd en gewogen. Ik twijfelde of ik het jong al moest ringen maar de volgende ochtend (7e dag, 46 gram) had ik moeite om de ring om te krijgen. Tot en met de 17e dag groeide het jong zonder problemen tot een gewicht van 122 gram maar toen stopten de grasparkieten met voeren.

Ik vermoedde dat er te weinig eivoer/kiemzaad aanwezig was dus meer eivoer/kiemzaad. Blijkbaar was dit niet het geval want de grasparkieten voerden helemaal niet meer. Dus moest ik het zelf met hand gaan doen. Hij was groter dan de grasparkieten, en na overleg met de dierenarts bleek dat het jong ruim op gewicht was. Na handopvoer te hebben gehaald bij de dierenarts ben ik aan de slag gegaan met een klein spuitje een slangetje en met een hoop geklieder en geduld had hij 1½ uur later zijn krop vol. Na ongeveer 5 uur was het weer voedertijd. Dit keer was het in een half uur gebeurd. Naar mate de tijd verstreek ging het sneller. Vanaf dat hij 30 dagen oud was mocht hij wat (ongezouten rauwe) nootjes om de kropwerking op gang te brengen. Na vijf en een halve week (hij woog toen 160 gr.) heb ik hem overdag bij de andere vogels in de volière gedaan en ben het met de hand voeren gaan afbouwen tot een keer per dag ('s avonds).

Toen hij zes en een halve week oud was heb ik hem 's-nachts ook bij de andere vogels gelaten. Hij at toen met de andere vogels uit de zelfde bak en woog 168 gr. Na acht weken heb ik hem gewogen en was hij afgevallen tot een gewicht van 150 gr. Inmiddels is hij goed uitgegroeid en goed door de rui gekomen. Hij fluit en roept als hij denkt iemand te zien of te horen.

E.J.M. Bakker
Marknesse NOP

rosella

Zelf kweken van levend voer

Zoals reeds was aangekondigd volgt nu het tiende en tevens laatste artikeltje uit deze serie. In dit laatste artikeltje over levend voer nu niet zelf kweken ervan maar wat we zo allemaal kunnen verzamelen aan levende wezens uit de vrije natuur.

Wij denken dan aan levend voer uit de lucht, het water, op en onder de grond, op planten, onder stenen, boomstronken en op vele andere plaatsen. Iedere vogel heeft zo zijn voorkeur voor een bepaald soort dierlijk voer, zodat we een verscheidenheid aan kruipende en vliegende wezens onder de loep nemen.

Als eerste en veel voorkomende noemen we de pissebedden, de wat mooiere naam hiervoor: Platte zeugen ook wel: kelderzog of keldermot. De meeste in ons land voorkomende is de muurpissebed die tot de kreeftachtige hoort. In tegenstelling tot de meeste andere soorten van deze familie leven platte zeugen niet in het water, maar op het land. We kunnen ze vinden in vochtige ruimten zoals kelders, composthopen, vermolmd hout, onder stenen, kortom overal waar de vochtigheidsgraad tamelijk hoog is en op donkere plaatsen. Het dier is lichtschuw.

Tijdens de groei vervellen de dieren meerdere keren en juist in deze periode moeten we ze vangen. Hun schild is dan nog niet zo taai en vormen aldus een goed voedsel voor sommige vogels. Het vangen ervan gaat als het volgt: zet een bloempot omgekeerd op plaatsen waar je platte zeugen aantreft en zorg ervoor dat er een kleine kier aan de onderzijde open

blijft waardoor de diertjes onder de pot komen. Op geregelde tijden kun je dan de platte zeugen verzamelen.

Als tweede slachtoffer voor onze gevleugelde vrienden noem ik de duizendpoot en miljoenpoot, die de voorkeur geeft aan warmere plaatsen. In de zomer vinden we de polydesmus complanatus overal, maar zodra het koeler wordt alleen nog op zonnige plaatsen onder rottend hout, blad en in composthopen. Een kweek van duizendpoten en pissebedden is niet lovend want de kweekbare hoeveelheden aan voedseldieren zijn te gering.

Oorwormen daarentegen *Forficula anricularis* zijn in goed sluitende ruimten gemakkelijk te kweken. Als bodembedekking dient een laag bladgrond met daarop een stuk schors als schuilplaats. Als voedsel dient fruit. De oorworm vinden we onder stenen en planken in kieren en spleten, vaak in grote groepen. Het vrouwtje legt in een zelfgemaakt hol 50-60 eieren die ze bewaakt. Bij een temperatuur van 10-12°C. komen de jonge oorwormen na 5-6 weken uit en worden dan verder zolang ze klein zijn door de moeder beschermd. Als voedsel staan de oorwormen bij onze vogels niet in hoog aanzien. Slechts weinige eten ze want de eigenaardige geur van oorwormen is afkomstig van huidklieren die een scherp sap afscheiden. Met heet water overgoten en onder de waterkraan afgespoeld worden oorwormen al iets aantrekkelijker voor onze vogels en door sommige zelfs graag gegeten.

Nog even dit: de oorworm kan goed vliegen dus voor diegene die er gaat kweken: sluit de kweekruimte goed af met een deksel met vliegengaas!

Het volgende menu voor onze gevleugelde vrienden zijn de spinnetjes. We vinden ze overal in kelders, schuren en huizen, aan de bosrand, op akkers en landwegen, op zonnige muren en hout. Vanaf de eerste warme voorjaarsdag tot de eerste vorst is het mogelijk spinnen te vangen. Sla eens met een fijnmazig net enkele keren door het lange gras. Naast de vele spinnetjes tref je velerlei andere insecten aan.

Onder andere de sprinkhanen die we ook de hele zomer door aantreffen in grote getale. Evenals vliegjes, kevertjes, luizen, rupsen en sluipwespen. Nu we toch op weg zijn met ons insectennet mag je zeker niet de vlinders vergeten (denk aan de zeldzame en roei ze niet uit!).

Ook in de grond zit veel dierlijk voedsel zoals de mierenpoppen en eieren die een hoge voedingswaarde hebben. Of we nu de mierenpoppen en eieren van de rode of de zwarte wegmier voeren, beide zijn een zeer gewild voer.

Poppen en larve van de meikever (engerlingen), voor zover die er nog zijn, evenals de emelten (larve van de langpootmug) vormen eveneens een lekkernij voor onze vogels. We vinden ze bij het omspitten van onze tuin, ook vaak in composthopen. Natuurlijk vinden we hier ook talrijke wormen.

Bladluizen vormen voor sommige vogels ook een gewild voer. We treffen ze aan in grote aantallen op vooral rozen, vlinderstruiken en dergelijke. Soms zien de struiken er zwart van. Op warme zomeravonden in het licht van een sterke lamp kan je nachtvlinders vangen. Wanneer we regen krijgen ga je er op uit om de vele kleine naaktslakjes op te sporen die in het licht van een grote zaklantaarn gemakkelijk te pakken zijn. Ook de schaduwrijke plaatsen, onder struiken, rabarberblad, brandnetels, heggen, aan de voet van stenen muurtjes vinden we slakjes maar dan vooral huisjesslakken die in mindere mate door onze vogels gegeten worden. Slakken kun je lokken door slabladen en zemelen op beschaduwde plaatsen te leggen.

Kunnen we dierlijk voedsel zoeken in het water dan komt de daphnia ofwel waterluis (watervlo) in aanmerking. Vooral kleine afrikaantjes zijn er verzet op als je de waterluis in een heel klein beetje water op een schoteltje voert. Meerderen keren is het mij gelukt met het voeren van de daphnia jongen groot te brengen van het orangjekaakje, napoleonnetje en goudbukje.

Bij het vangen van de daphnia zullen

voedsel

De

we ook andere waterdierpjes in ons fijnmazige net aantreffen zoals de cyclops een éénogig kreeftachtige waterbewoner. Deze laatste twee genoemde voedseldierpjes tref je aan in zeer kleine stilstaande wateren, zoals paardenputten en dergelijke maar ook in grote plassen en meren maar vooral in ondiepe gedeelten bij de oever. Ook kun je in je schepnet larve aantreffen van de mug zowel de rode als de witte van de dansmuggen maar ook de "zwarte" van de steekmug waarvan laatstgenoemde meestal aan de wateroppervlak hangen. De rode muggelarve heeft door hun hemoglobine een grote voedingswaarde (eiwitten).

Wanneer we met ons schepnet toevallig de modderige bodem raken kun je ook nog tubifix in je netje aantref-

fen. Dit is een 3-5cm. lang roodachtig wormpje dat met duizenden in de modderbodem zit van sloten en beken. De dieren steken met hun voorstuk in de modder waar ze zich in een buis gewerkt hebben. Het naar buiten stekende achterstuk is onophoudelijk in slangachtige bewegingen, waardoor steeds vers water voor de ademhaling wordt toegevoerd. Gewoonlijk staan deze wormpjes zo dicht bij elkaar dat de oppervlakte van de modder rood gekleurd schijnt.

Wanneer je bemerkt bij het vangen van de watervlooiën en per ongeluk de bodem raakt met je netje en je ziet de tubifix dan raad ik je aan om met een schep 8-10 scheppen modder op een hoop te gooien en pas de volgende dat de tubifix, die zich verzameld heeft op een kluitje in de uitgedroogde modder over te brengen in een

emmertje vers zuurstofrijk slootwater. Let wel op! Je kunt tubifix niet lang goed houden. Het beste lijkt mij nog de tubifix onder stromend water of druipende kraan te houden.

Natuurlijk ben ik mij bewust van het feit dat ik hier maar enkele mogelijkheden heb genoemd. Maar ik wil het hierbij toch laten en aan jullie vogelliefhebbers zelf over laten eens op jacht te gaan om de nog talrijke voedselbronnen te ontdekken die de natuur ons biedt.

Hopelijk zijn er liefhebbers die dat dan ook eens via dit blad laten horen. Ik heb met veel genoegen mijn bijdrage hieraan geleverd.

Frans Delnad

use!

PRO-food 25+®

een produkt van de Europese Cultuurvogelspecialist

- * bevat ruim 25% dierlijke eiwitten
- * extra bijvoeren overbodig
- * speciaal ontwikkeld voor de kweek van Europese cultuurvogels en aanverwante soorten
- * verzendingen in binnen- en buitenland
- * vraag gratis folder en informatie

Ger van Rooij

Kanaaldijk noord 18
5691 NM SON
0499-473283

ONZE KENNIS DIENST UW GEMAK

KwePro 5.0 V1

voor Windows

- Bijzonder gemakkelijk in gebruik;
- Overzichtelijke schermen met uitgebreide printmogelijkheden;
- Toegangsbeveiliging tegen ongewenste gebruikers;
- Geschikt voor alle vogelsoorten;
- Uitgebreide stamboomoverzichten;
- Overzichtelijke kweekkaarten;
- Flexibele keurbriefjes;
- Adresbeheer;
- Eenvoudige koppeling aan andere Windows administraties;
- Uitgebreide handleiding met onbeperkte telefonische ondersteuning;
- Bloedverwanten;
- Op één ringnummer meerdere ringmaten toepasbaar;
- Regelmatig informatie over nieuwe ontwikkelingen;
- Snelle installatie.

KwePro 5.0 V1
incl. verzendkosten

f 99,-

KwePro 5.0 is eenvoudig te bestellen. Door overmaking op onze rekening bij de Bank: nr. 63 05 87 736 (Giro nr. v/d Bank: 815721), ondervermelding van uw kweeknummer, ontvangt u per omgaande het programma thuis.

KwePro 5.0 is ook telefonisch of schriftelijk te bestellen.

Wilt u meer informatie bel ons dan gerust.

Onafhankelijk internationaal rekencentrum

AUTOMATISERING

Industriestaat 6a - 6905 DG Zevenaar
Postbus 174 - 6900 AD Zevenaar
Telefoon (0316) 33 16 21 Fax (0316) 33 16 21

Werkt volledig
onder
Windows 3.11
en Windows '95

De

Volière van de maand

Toen ik belangstelling kreeg voor het houden van vogels, heb ik een schuur omgebouwd tot vogelverblijf met een volière ervoor.

Na 2 jaar heb ik besloten om mijn hobby uit te breiden en heb ik een stenen vogelhok gezet met een grote volière er voor, waarin ik 8 koppels kon houden.

Binnen heb ik acht nachthokken van 1 meter bij 1 meter en daarachter een gang van 2 meter met aparte vakken voor de grasparkieten. De volière is 8 meter bij 3 meter en dus per koppel een vlucht van 1 meter bij 3 meter.

De vogels hebben meteen het eerste jaar, in hun nieuwe onderkomen, voor flink wat nageslacht gezorgd.

Zodat ik heb besloten een aparte ren erbij te maken van 3 bij 4 meter om de jongen in te herbergen. Ik bezit nu o.a. roodvleugels, alexander parkieten, Port Lincoln's en gele Adelaide's. Vogels houden is een hele leuke hobby en ik hoop er nog lang mee door te kunnen gaan.

K. Schepers, Zwartemeer

Tinamoes of Stuithoenders

prof.dr. Anthonie Stolk

Het zijn patrijsachtige vogels, de Zuidamerikaanse Tinamoes of Stuithoenders (*Tinamidae*). Zij vormen een lastige puzzle voor systematici. Ofschoon ze er als kleine patrijzen uitzien, zijn ze vermoedelijk meer verwant aan de grote Zuidamerikaanse loopvogel, de Nandoes (*Rheidae*). In grootte lopen de Tinamoes uiteen van die van een kwartel (*Coturnix*, 18 centimeter) tot die van een korhoen (*Lyrurus tetrax*, 36 centimeter).

Zij hebben een omvangrijk rond lichaam waarbij de goed ontwikkelde stuitveren de zeer korte staart vormen. De vleugels zijn afgerond en kort. De achterste teen of hallux is bijzonder klein of ontbreekt geheel. De kop is klein en de hals slank. Het verenkleed is saai grijs of bruin met banden en vlekken als gevolg waarvan ze zeer weinig opvallen. Ze zijn in het bezit van een aantal poederdonsach-

tige veren net als de papegaaien (*Psittacidae*) en de reigers (*Ardeidae*).

De Grote kuiftinamoe, *Eudromia elegans*, is ongeveer 37 centimeter groot en heeft een lange kuif die hij uitbreidt als hij opgewonden is. De Bergtinamoe *Nothoprocta ornata* heeft ook een kuif die opgezet kan worden als de vogel opgewonden is. Eén van de

kleinste soorten is de 23 centimeter Grote bruine tinamoe tinamoe, *Crypturellus soui*. De bovensnavels zijn diepbruin van kleur. De zijden van de kop zijn grijs, de hals is wit, naar de buikzijde in grijs overgaand. Dan is er nog de gevlekte tinamoe, *Crypturellus variegatus*.

Er zijn ongeveer vijftig soorten tinamoes. De tinamoes komen zonder uit-

zondering in de nieuwe wereld voor, van Zuid-Mexico tot Argentinië en Zuid-Chili, alsmede op Trinidad.

Tinamoes komen in uiteenlopende biotopen voor, van natte regenwouden tot open terrein met struikgewas.

De bergtinamoe wordt in de Andes tot boven de vierduizend meter aangetroffen. Hun tijd brengen ze vooral op de bodem door. Deze merkwaardige vogels houden contact met elkaar door middel van welluidende melodieuze fluittonen. Opvliegen doen ze alleen als ze worden opgeschrikt en kiezen dan onverwachts met een luid vleugelgeruis het luchtruim, maar vliegen doen ze nooit ver. Ofschoon de vliegspieren goed ontwikkeld zijn, schijnt een lange vlucht niet mogelijk aangezien longen en hart daarvoor niet groot genoeg zijn. Het coördinatiesysteem schijnt daarvoor ook te beperkt te zijn want soms komen ze opgejaagd languit in de takken terecht, waardoor ze hun eigen dood veroorzaken. Ook zijn ze gauw moe of schoon ze hard kunnen lopen. Worden ze opgejaagd dan blijken ze gauw te struikelen.

Vanwege hun smakelijke vlees wordt er veel op de tinamoes gejaagd. Het is een wonder dat deze onhandige vogels dit overleefd hebben, hoewel ze vaak aan ontdekking ontkomen door zich vrijwel niet te verroeren of stilletjes het kreupelhout in te sluipen. Uiteraard worden ze hierbij door hun onopvallend verenkleed gecamoufleerd.

Tinamoes zijn planteneters, in het bijzonder vruchten en zaden. Ze eten echter ook kleine ongewervelde dieren. Door de bergtinamoes wordt meer dierlijk voedsel gegeten dan door de andere tinamoes (sprinkhanen, rupsen en kevers bijvoorbeeld). Van tijd tot tijd heeft men grotere prooidieren (zoals muizen) gezien. Het plantaardige voedsel omvat blaadjes, bloemen, vruchten, zaden en wortels.

Buiten het broedseizoen zijn tinamoes solitair. Tijdens het broedseizoen ziet men ze met twee of drie dieren tegelijk en tegen het einde worden kleine groepjes gevormd. Deze bestaan uit half volwassenen en ouderdieren. De broedgewoonten blijven zeer ongewoon te zijn. Meestal zijn ze polygaam (één mannetjes met meerdere vrouwtjes). Die vrouwtjes zijn groter dan de mannetjes en spelen bij de balts of hofmakerij een dominerende rol. Sommige soorten leven in paren, zoals bijvoorbeeld de Bergtinamoes.

Bij de gevlekte tinamoe zijn er viermaal zoveel mannetjes als vrouwtjes. Verschillende vrouwtjes kunnen in één nest leggen. Dit is mogelijk, aangezien het mannetje het nest bouwt en de eieren uitbroedt.

Bij de bergtinamoes is de hofmakerij vrij eenvoudig, het vrouwtje is het meest agressief en verdedigt het 22,5 hectare grote territorium. Het vrouwtje maakt de mannetjes het hof door hem te volgen, terwijl beide dieren intussen voedsel zoeken. Het mannetje tilt de stuit op karakteristieke wijze op en spreidt de veren uit om een opvallende zwarte vlek te tonen. Ongetwijfeld speelt deze een rol bij de signaalcommunicatie.

De gevlekte tinamoe blijkt een uitgebreidere balts of hofmakerij te hebben. Daarbij rent het vrouwtje heen en weer om op die manier het mannetje te lokken. Nadert ze hem dan laat ze de vleugels zakken en zet de stuit en staartveren op om een fraai en ingewikkeld kleurpatroon te tonen.

In het kreupelhout wordt door het mannetje een nest gebouwd. Het is slechts een eenvoudig bekleed kuilje in de grond. Het aantal eieren dat het mannetje uitbroedt is wisselend van één tot twaalf. Ze komen na iets minder dan drie weken uit, wat kort is voor vogels van deze grootte. Tijdens het broeden kan het mannetje zo gespannen zitten dat men hem van het

nest kan tillen. Hebben de jongen het nest verlaten dan blijft hij bij ze en verdedigt deze. Vermoedelijk worden de tinamoes zowel door roofvogels als door andere roofdieren gegeten. In dit verband kunnen vossen en kleine en middelgrote katachtige worden genoemd. Jagers duiden hen aan als één van de meest geschikte vogels om op te jagen. Uiteraard is dit altijd een vervelende situatie voor een vogel.

De tinamoes worden in hun eigen orde geplaatst, die van de Titamiformes. Ze staan daarmee onderaan de ladder van de vogelindeling. Nauw verwant zijn ze aan geen andere vogel. De gelijkenis met patrijzen *Perdix perdix*, parelhoenders en hun verwanten is alleen uiterlijk en een gevolg van hun overeenkomend grondleven. Ontleedkundig beschouwd schijnen de tinamoes het meest verwant aan de Nandoes te zijn. Ofschoon de laatste tot de vleugelloze ratiten behoren. Een groep die ook stuitvogels en de emoes omvat. Deze hebben geen kam op het borstbeen. Toch zijn de tinamoes carinaten. Dat wil zeggen dat ze net als de meerderheid van de levende vogels een kam of carina hebben. De broedgewoonten lijken op die van de Nandoes met agressieve vrouwtjes en moederlijke mannetjes.

Er zijn opmerkelijke overeenkomsten in de bouw van het gehemelte en in de vorm van de rhamphotheca, de hoornachtige bedekking van de snavel en er zijn bepaalde overeenkomsten in de samenstelling van de eieren. De verwantschap van de tinamoes en de nandoes geeft aan dat de tinamoes zeer bijzondere primitieve vogels zijn en afstammen van een zeer vroege voorouder van de moderne vogels.

BROEDMACHINES vanaf f 190,-

Voor alle soorten eieren.
Ook infra rood lampen, eischouwers, etc.

Gratis folder

broedmij: *beter en goedkoper*
Postbus 135, 9900 AC Appingedam Tel. 0596 - 624752

Aluminium voliëres

pb
Aluminium

Hoofdstraat 58
5683 AG Best
Voor informatie:
Tel. 0499-374395
Fax 0499-375048

Zaterdags geopend
van 9.00 tot 15.00 u.

EUROKOOI

- Volières naar uw eigen idee
- Kompleet of in onderdelen
- Onderhoudsvrij aluminium
- Diverse kleuren op voorraad
- Garantie op poedercoating

Het kweken met Europese Cultuurvogels

Een Stap in de goede richting

DOOR WIEL HÖPPENER

Inderdaad "Een stap in de goede richting" zo wil ik de wetswijziging van ruim een jaar geleden noemen, die een drietal vogelsoorten n.l. de Goudvink, de Barmsijs en de Ringmus, aan de lijst van toegestane kooivogels (zoals dat heet) heeft toegevoegd.

De benaming **kooivogels** is mijns inziens onjuist.

Onze vogels zitten niet in een kooi, (wat een harde benaming) het zijn geen roofdieren. Nee, ze verblijven bij ons in kweekvluchten en/of volièren en dat klinkt toch even anders als **kooi**.

Na jaren en jaren vechten, is dan eindelijk zover. We mogen met name de goudvink houden. Ik heb reeds jaren geleden, in mijn artikelenreeks in ons mooie maandblad "Onze Vogels" geschreven, dat het de hoogste tijd was, dat men in ons kleine Nederland **Europees** moest gaan denken, zie ook mijn artikel in "Onze Vogels" van maart 1983. Dat als titel draagt "Vogels kweken en Vogelsbescherming". En ik wil het nogmaals duidelijk stellen. Soortzuivere vogels kweken (dus geen bastaarden) is ook een soort van vogelbescherming en het behoud van de soort. En neemt u van mij aan, dat de vogels bij de liefhebber stukken beter af zijn dan hun soortgenoten in de zogenaamde vrije natuur. En dit zeker niet in de laatste plaats vanwege de milieuvuiling. Maar daar wil ik het nu niet verder op ingaan. Dat is genoeg bekend.

Het kweken met Cultuurvogels beleefd momenteel een grote groeiperiode, doordat steeds meer vogelliefhebbers zich aangetrokken voelen tot deze tak van onze mooie hobby. Ook ondergetekende meent met gepaste trots te mogen vermelden, dat hij met het presenteren gedurende 15 jaren van dialezingen, alsmede het schrijven van een zeventigtal artikelen met als titel "Het kweken met Europese wildzangvogels" zijn steentje heeft bijgedragen aan de opbloei en de beoefening van de kweek met Cultuurvogels. Nog vaak word ik door liefhebbers gebeld die mij om raad vragen bij hun problemen. En steeds neem ik de tijd en probeer ze naar vermogen te helpen (ik ben uiteraard geen allesweter). We beoefenen immers de zelf-

de sport en elkaar helpen vind ik vanzelfsprekend, geachte collega's.

De aanschaf

Wanneer je in het bezit van vogels komen zul je die en dat is normaal (met uitzondering van de vangers) moeten kopen. Gelukkig is het vangen niet meer lonend, daar alle vogels in het bezit van de liefhebbers geringd moeten zijn, maar dat kopen en met name **de prijs** dat zit me niet lekker. Nu met name de goudvink tot de toegestane vogels behoort, wil het gros van de vogelliefhebbers graag in bezit komen van deze mooie vogel. En dat nu meen ik heeft zijn schaduw zijde, namelijk de prijs.

Nu zal ik wel een groot aantal mensen tegen het zere been schoppen maar daar trek ik me niets van aan. Ik zeg precies hoe ik er over denk en daar wind ik geen doekjes om.

Door de grote vraag naar goudvinken is de prijs enorm gestegen. De handelaren en helaas ook een aantal kwekers slaan munt uit deze situatie. Of je nu in België komt, of in Nederland, de prijzen liegen er niet om en dat vind ik jammer. De aankomende liefhebber/kweker moet die prijs betalen, graag of niet. We weten allemaal dat de meeste liefhebbers oudere personen zijn (dat zie ik op mijn dialezingen) die in hun overvloed aan vrije tijd hun hobby willen beoefenen. Maar die een hoge prijs voor een span goudvinken is voor hun, van hun pensioen onbetaalbaar. Vaak komen daar nog bij de kosten voor de bouw van een goed vogelverblijf. Dan wachten we maar een jaar dan worden ze misschien goedkoper, zeggen ze dan. Dat stemt tot nadenken, dacht ik. Natuurlijk heeft de kweker recht op een fatsoenlijke prijs, hij heeft er kosten, tijd en moeite aan besteed, maar er zijn grenzen.

Het ringen

Zoals de wet ons voorschrijft, moeten per 1 april van het afgelopen jaar alle

cultuurvogels in het bezit van de vogelliefhebbers, voorzien zijn van een vaste passende gesloten voering. Dat is goed daar heb ik geen moeite mee.

Al jaren stimuleer ik de liefhebbers om hun kweekvogels te ringen. Deels voor hun zelf, zodat ze weten uit welk ouderpaar de vogels stammen, en anderzijds als er controleurs komen dat ze door middel van hun kweekschrijf kunnen aantonen dat het eigenkweekvogels zijn. Heeft u nog ongeringde dan bent u te laat om deze door een controleur met een breukring te laten ringen.

Mijn advies is dus "altijd ringen". Dit kan u bij een eventuele latere controle veel ongemak besparen. Voorkomen is beter dan.....

De kweekvogels

Om te kunnen kweken moet je natuurlijk eerst in het bezit komen van de vogels. Bij aanschaf letten we op het volgende;

De vogels moeten van goede kwaliteit zijn. Levendig en glad in de veren. Wacht even een tiental minuten, observeer de vogels als ze rustig zijn en bepaal dan uw keuze. Verlang van de verkoper/kweker onverwante paren, desnoods met behulp van een kweekschrijf. Bij wildzangvogels is dat natuurlijk onmogelijk.

Wat ook zeer belangrijk is: vraag aan de verkoper welke voeding de vogels hebben gehad. Dat kan bij het omwennen veel onheil voorkomen. Neem bij de aankoop van de vogels, indien mogelijk een ervaren liefhebber mee, die u met raad en daad (de vogels in de hand nemen en de buikveertjes op zij blazen) ter zijde kan staan.

Wildzangvogels

Hebben eigenkweekvogels al moeite om te wennen, wanneer ze van de ene liefhebber (verkoper) naar de ander liefhebber (de koper) moeten verhuizen. Ze komen dan immers in een

Groenling ♂ fauragerend op Rimpelroos

Foto: René van Rossum

voor hun vreemde omgeving. Bij wildzangvogels is dat veel erger. Stress en nog eens stress. Denkt u maar eens in wat er allemaal met die vogels gebeurt. Rondvliegend in hun vertrouwde omgeving, komen ze terecht in de netten van de vogelvanger. Op dat moment raken ze in paniek. Bij het uit de netten halen en in de loper (kooitje) plaatsen, sneuvelen reeds enkele vogels (vooral goudvinken). Thuis gekomen bij de vanger, worden ze in een kooi geplaatst en krijgen ze voedsel voorgezet dat ze niet kennen. Die overgang van de natuur naar kooi, is voor een deel van de vogels te veel. Ze overleven het niet. Dus uitval voor de vanger. Dode vogels brengen immers geen geld op.

Volgende stap, de vogels verhuizen naar de handelaar. Weer andere huisvesting en weer ander voer. Tenslotte komt de liefhebber die zijn gewenste vogels uitzoekt, ze in handen neemt, controleert en ze mee naar huis neemt. Dit in een loper of doosje met de verzekering van de verkoper dat de vogels op zaad zijn (gewend zijn om zaad te eten) wat niet altijd het geval is. Thuisgekomen worden de vogels dan in een ruime vlucht geplaatst, soms met andere soortgenoten, ofwel in de volière.

En dan moeten ze uiteindelijk wennen aan het definitieve voedings patroon. Kunt u zich enigszins voorstellen wat deze vogels hebben meegemaakt? Zover hebt u waarschijnlijk nooit na-

gedacht, maar dat is de harde werkelijkheid voor de vogels, die wij onze gevleugelde vrienden noemen.

En dan verwachten en hopen de meeste liefhebbers, dat de gestresste vogels het eerste jaar reeds voor nakomelingen zorgen. Het kan maar reken er niet op. De vogels hebben een bepaalde tijd nodig, soms wel een jaar, om aan hun nieuwe omgeving te wennen.

De kweek

Of de vogels al of niet tot voortplanting overgaan, daar kan de liefhebber weinig invloed op uitoefenen. Of de vogels paren, nestbouwen, bevruchten, eieren leggen, broeden, jongen grootbrengen ect. daar doet de liefhebber niets aan.

Hij kan wel zorgen voor goede voeding, meerdere nestgelegenheden, in ruime mate nestmateriaal, grit, gemalen maagkiesel en kalk. Dit laatste in de vorm van gemalen schillen van gekookte eieren.

Wat ook heel belangrijk is, en daar hamer is steeds op, zorg voor een goede hygiëne wat betreft de voederbak en het drinkwater.

En voor de rest afwachten. **Observeren en noteren.**

Schrijf zoveel mogelijk alles op het kan u het volgende broedseizoen van pas komen. Nu kan het gebeuren dat vooral een wildvangpop een nest bouwt en eieren legt die onbevruucht zijn. Een mogelijke reden kan zijn dat

de pop te oud is, dus niet meer vruchtbaar is. Dat weet je namelijk nooit van gevangen vogels. Ervaren kwekers letten altijd op de grove schubben op de poten van de vogels. Een andere reden kan zijn dat de vogels in de natuur voor nakomelingen hebben gezorgd. Dan is het mogelijk dat de vogels het eerste jaar in uw verblijf niets doen. Wanneer om wat voor reden dan ook een broedseizoen mislukt, **ga dan niet bij de pakken neerzitten.** Geef de vogels het volgende jaar een nieuwe kans, misschien lukt het dan wel. **Leer van uw eventuele fouten.** En dan nog **iets heel belangrijks:** een Cultuurvogelkweker moet tegenslag kunnen verwerken alleen de doorzetters zullen uiteindelijk resultaat boeken.

Kunt u die moed niet opbrengen, begin dan niet aan de kweek met cultuurvogels. En geld verdienen aan deze hobby, dat is maar voor weinigen weggelegd. Dan zou ik u willen aanraden: houd kippen dan krijg je eieren. En met deze goede raad **ben ik mijn ei kwijt.**

Ik hoop dat ik door middel van dit artikel, een bijdrage heb kunnen leveren, aan het beleven van onze mooie hobby...

Geniet van uw vogels en alles wat daar bij hoort.

Veel geduld en succes bij de kweek.

*Dat is de wens
van uw sportvriend, Wiel*

Ringplicht voor ondersoorten van Europese cultuurvogels

Het gerechtshof van 's-Hertogenbosch heeft aan het Europese Hof drie prejudiciële vragen gesteld over de uitlegging van de artikelen 1, lid 1 en 14 van richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake de instandhouding van alle in natuurlijk in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied van de lidstaten waarop het verdrag van Europa van toepassing is.

De vraag waar het om draaide was of een nationale regeling ook die vogels beschermt (in de zin van de richtlijn), waarvan vaststaat dat ze behoren tot een ondersoort van een in de EEG voorkomende beschermde soort, maar die niet natuurlijk in het wild levend op Europees grondgebied van de Lid-Staten voorkomt.

Met andere woorden, worden alle ondersoorten van een beschermde soort, ook al komen deze ondersoorten niet in het wild in een EEG lidstaat voor, toch beschermt?

De uitspraak van het Europese Hof luidde als volgt:

Richtlijn 79/409/EEG van de Raad van 2 april 1979 inzake het behoud van de vogelstand is van toepassing op ondersoorten van vogels die alleen buiten het Europese grondgebied van de Lid-Staten natuurlijk in het wild voorkomen, wanneer de soort waartoe zij behoren of andere ondersoor-

ten van deze soort natuurlijk in het wild levend op dit grondgebied voorkomen.

Daarmee is dus uitgesproken dat ook ondersoorten van een beschermde soort, ook al komen deze ondersoorten niet op het grondgebied van Europese lid-Staten voor, zijn beschermd.

Voor vogelhouders heeft dat de volgende consequenties; deze vogels vallen dus onder de Vogelwet 1936 en op hen zijn dus dezelfde bepalingen van kracht als op Europese cultuurvogels.

De betreffende vogels moeten dus zijn geringd met een erkende vaste voeding of erkende breekring. Toegegaan is verder dat ze worden vervoerd, overgedragen, afgeleverd, geruild, tentoongesteld en binnen of buiten het grondgebied van Nederland worden gebracht. Verkoop of handel in deze vogels is dus verboden.

Op welke ondersoorten zijn deze maatregelen nu van toepassing?

Groep goudvinken:

- *Pyrrhula pyrrhula rossikowi*
Kaukasische goudvink
- *Pyrrhula pyrrhula cassinii*
Kamchatka of Cassini goudvink
- *Pyrrhula pyrrhula cineracea*
Blauwe of grijze goudvink
- *Pyrrhula pyrrhula griseiventris*
Japanse goudvink

Groep grijskopputters:

- *Carduelis carduelis caniseps*
Indische putter
- *Carduelis carduelis paropanasi*
Turkestaanse putter
- *Carduelis carduelis subulata*
Afgaanse putter

N.B.v.V. afgevaardigde in de COM-Commissie Wetgeving.

Wiel Arets

BERICHTGEVING UIT DE EXOTISCHE DUIVENWERELD

De Stefanie groenvleugelduif

Ik verwijs u naar mijn artikel in Onze Vogels van juni '96 blz. 257.

Hoe is het nu verder verlopen met deze kweek.

Het jaar 1996 heb ik van de 3 paartjes twee en veertig jongen gekweekt! Van dit resultaat had ik nooit durven dromen.

De kweek begon 15 maart en de laatste eieren werden eind augustus gelegd. Ik liet de duiven 13 à 14 dagen zelf broeden en legde de eieren dan onder lachduiven.

Elk eitje bleek bevrucht en elk jong groot en zelfstandig is geworden. Men zegt dat men reeds 15 à 20 jaar bezig is geweest met deze soort zonder tot kweekresultaat te komen.

Ik hoop dat de Stefanie groenvleugelduif in de komende jaren in vele volières gekweekt zal worden.

Bij de handelaar heb ik ook de geelsnavel Stefanie groenvleugelduif gezien.

A. Wijnants, België

Pionites Melanocephala

De Zwartkopcaique...

Het geslacht *Pionites* kenmerkt twee nauw verwanten soorten, die algemeen bekend staan onder de naam 'caiques': de Zwartkopcaique

Pionites melanocephala en de Witbuikcaique *Pionites leucogaster*.

In deze bijdrage bespreken we de wel bekende Zwartkopcaique.

Pionites melanocephala, zoals hij officieel heet, komt voor in een vrij uitgebreid verspreidingsgebied in de tropische gebieden van Guyana, Venezuela, zuidelijk deel van de Orinoco, de Sucre, Amacurodelta, Bolivar en Amazonas; in Colombia vanaf het oosten van de Andes te Meta, NO-Peru, N.-Brazilië, langs de Rio Grande, Rio Negro en de lagere Amazone in Para.

We treffen ze ook aan in de westelijke Meta regio, Vau-pes-Mitu (*ssp. P.m. pallida*); Noordoost-Guainia, oostelijk Vichada en de Venezuelaans-Colombiaanse grens (*ssp. P.m. melanocephalus*) en men vindt ze ook nog verder in het oosten van Ecuador.

We kennen 2 duidelijk te onderscheiden ondersoorten:

Pionites melanocephala melanocephala: oostelijk en zuidelijk deel van Venezuela; Guayana's en Noordelijk-Amazonisch Brazilië.

Pionites melanocephala pallida: Zuidelijk Colombia; Noordoost Peru en Ecuador.

In de zuidelijke delen van de Amazone wordt *P. Melanocephala* vervangen door de nauw verwanten Witbuikcaique *Pionites Leucogaster*.

Om u een kort signalement te geven; de Zwartkopcaique is slechts 23 centimeter lang, kop en kruin zwart; voor de ogen blauwgroene vlek aanwezig; oorstreek, keel, nekking en onderstaartveren oranje- tot citroengeel; onderdelen en staart groen, handpennen zwart met blauwe zomen, witte onderbuik en borst. De wangen vertonen meestal en gele-re kleur, nekkleur evenals flanken meer perzikkleurig. In de oorstreek is meestal een kleine donkere vlek zichtbaar. Ze hebben meestal effen groene bovendelen, oranje-roze broekveren. De snavel is meestal vrij kort en zwart gekleurd, terwijl de groene staart eerder kort en hoekig is. De nominaatvorm 'melanocephala' vertoont in de achternek en op de flanken over het algemeen een meer abrikoos-kleur.

In de vrij natuur vormen caiques kleine (familie) groepen van circa 3 tot 10 individuen. Het zijn uitstekende vliegers en vertonen dan ook diepe vleugelslagen tijdens hun lange zoekvluchten en vluchtdemonstraties. Meestal komen ze hoog in de kroonlaag van het woud voor, soms blijven ze er ver beneden vliegen en voedsel zoeken.

Caiques zijn echte vruchteneters en die vinden ze bij hoofdzaak hoog in de bomen en de kruinlaag.

Ze geven de voorkeur aan wouden, bosranden maar zijn tevens ook algemeen langs watergebieden en riviergebieden, niet boven de 500 meter.

Ook worden ze soms geobserveerd tot op een hoogte van ruim 1100 meter (b.v. in Venezuela).

Caiques zijn nauw verwant binnen de systematiek aan de geslachten **Touit** en de **Pionopsitta**, met elk meerdere onder soorten.

Net als de meeste parkieten en papegaaiaachtigen zijn caiques, levendige en gevoelige wezens die dus niet zomaar alleen in een kooi kunnen worden achter gelaten.

Ideaal voor een 'huiscaique' is een ruime goede beplante en verstevigde vliegvolière waar een paartje of kleine groep van meerdere paren, naar hartelust vliegen, klimmen en knagen. Knagers zijn het, zorg maar dagelijks voor vers knaaghout, want anders worden ongetwijfeld de volière-reconstructies door de stevige snavels geïnspecteerd op hun stevigheid.....

Zorg eveneens voor stevige, dikke zitstokken en voldoende beplanting waarin de vogels dagelijks hun klimtoeren kunnen uithalen.

De vogels dienen eveneens dagelijks over verse vruchten en fruit (wal) noten en een goede papegaaien- en parkietenmengeling te kunnen beschikken.

Vers bad- en drinkwater mag eveneens niet ontbreken.

Eddy Gadeijne

RIDDERKERKSE VOGELHANDEL

HENK VAN OS B.V.

Import-export

Grootse sortering vogels uit Azië, Afrika en Zuid Amerika.
Bijeneters, Ijsvogels, Astrikids, Sunbirds, Tangara's, Gieren, Etc.
Wekelijks nieuwe aanvoer van zeldzame vogels.

Specialist in Kolibrie's

Door eigen import sportieve prijzen. Tevens verkrijgbaar: vele soorten nectar, kolibriefjesjes, Bogena-universeel. Claus, meel & buffalowormen, alle zaden & granen. Kom kijken in onze vernieuwde vogelhal!

Ringdijk 26-28 • 2981 EW RIDDERKERK
Tel. 0180-414292 • Fax. 0180-432686

WET BUDEP: VERPLICHTE INZENDING ONTVANGST- EN AFLEVERINGSREGISTER DIEREN

SPORTVRIENDEN OPGELET: 1 APRIL 1997 NADERT MET RASSE SCHREDEN!

1 april 1997 is voor velen van u een belangrijke datum, want vóór die datum dienen ook alle vogelhouders van ons land die in 1996 "handel" hebben gedreven in uitheemse vogels, welke niet zijn uitgezonderd in de wet Bedreigde Uitheemse Dieren- en Plantensoorten (wet BUDEP: van kracht sedert 1 augustus 1995), afschriften van hun Ontvangst- en Afleveringsregisters Dieren over het jaar 1996, verzonden te hebben aan het CITES-bureau in Dordrecht.

VOORGESCHIEDENIS

Zoals bekend heeft de wet BUDEP de wet BUD (Bedreigde Uitheemse Diersoorten) en het In- en Uitvoerbesluit BDP (Bedreigde Dieren- en Plantensoorten) vervangen en daarmee werd ook in Nederland uitvoering gegeven aan de zowel in Europees als in mondiaal verband gemaakte afspraken ter bescherming van uitheemse planten en soorten. De belangrijkste mondiale overeenkomst op dit gebied is de CITES: de Convention on International Trade in Endangered Species. De CITES-verordening van de Europese Unie is de basis van de wet BUDEP.

De wet BUDEP regelt in artikel 6 het voeren van een administratie en het verstrekken van gegevens voor handelaren. Deze administratie en gegevens hebben betrekking op het in voorraad houden, ontvangen, verkopen of afleveren van levende of dode papegaaiachtigen, alsmede delen of produkten van deze vogels. Het betreft de papegaaiachtigen behorende tot de ingevolge de artikelen 3 of 3a of 4, tweede lid, aangewezen soorten. In deze artikelen gaat het om alle soorten kaketoes, lori's, papegaaien en parkieten met uitzondering van de grasparkiet en de valkparkiet, alsmede de onderstaande van registratie vrijgestelde soorten.

Centraal in de Regeling Administratie van Handel in Uitheemse Dieren- en Plantensoorten, welke als onderdeel van de wet BUDEP per 1 januari 1996 van kracht is geworden, staat het begrip "handelaar" en over dat begrip is in 1996 een zeer intensieve discussie gevoerd vanuit de Commissie Wetgevingen van COM-Nederland (de landelijke overkoepeling van het merendeel van de nationale vogelbonden) met de bevoegde ambtenaren van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij. De vogelbonden waren namelijk van mening (en zijn dat nog!), dat bezwaarlijk over "handel" gesproken kan worden bij een incidentele aan- of verkoop van vogels door individuele vogelliefhebbers. Helaas bleek LNV niet te vermurwen, zodat de verplichting tot het bijhouden en overleggen van een register is blijven gelden voor elke individuele kweker of houder van de in de wet BUDEP niet vrijgestelde soorten uitheemse vogels.

De definitie van "handelaar" behoort ruim geïnterpreteerd te blijven en houdt dan in dat het begrip van toepassing is op eenieder die specimen van soorten waarop de wet BUDEP van toepassing is tentoonstelt voor handelsdoeleinden, verkoopt, in het bezit heeft met het oog op verkoop, ruilt of in ruil aanbiedt, aflevert of binnen het grondgebied van Nederland brengt. Dus dat betreft ook particulieren, die nakweek-dieren afleveren of verkopen aan of ruilen met andere particulieren in binnen- of buitenland. Ook zij zullen het voorgeschreven register dienen bij te houden en in te leveren. Zij zijn voort tevens verplicht om deze administratieve gegevens op vordering ter beschikking te stellen aan de bevoegde controle- en opsporingsambtenaren. Als controle- en opsporingsambtenaren zijn onder meer aangewezen:

- de ambtenaren der Invoerrechten en Accijnzen (douane) van het Ministerie van Financiën;
- de Algemene Inspectiedienst (AID) van het Ministerie van LNV en
- de reguliere politie.

Het niet voldoen aan deze registratieplicht wordt aangemerkt als een economisch delict volgens de Wet op de Economische

Delicten. De overtreding wordt aangemerkt als een misdrijf, waarop een gevangenisstraf staat van maximum zes jaar en een geldboete van f 100.000,- (voor privé personen) of f 1.000.000,- (voor privaatrechtelijke ondernemingen).

Belangstellenden kunnen informatie en modellen van registers opvragen bij het Ministerie van LNV, Directie Natuurbeheer, t.a.v. Laser Regio Zuidwest / CITES-bureau, postbus 1191, 3300 BD Dordrecht. Het CITES-bureau is telefonisch bereikbaar na 14.00 uur op het nummer: 078 - 639 53 40 (Fax: 078 - 639 53 50).

Alle wijzigingen en veranderingen zijn vastgelegd in een tweetal kosteloos te verkrijgen boekwerken:

- Toelichting op de wettelijke maatregelen ter uitvoering van CITES in Nederland;
- Alfabetische lijst en Synoniemenlijst van Bedreigde Diersoorten.

VAN REGISTRATIE VRIJGESTELDE VOGELS

Behalve de reeds genoemde grasparkiet en valkparkiet zijn - indien deze zijn voorzien van een naadloos gesloten voetring - eveneens van registratie vrijgesteld de hoodedparkiet (kapparkiet: *psephotus dissimilis*) en de roodvoorhoofdkekarakiki (*cy-anoramphus novaezelandidae*).

Verder zijn ontheven van de registratieplicht alle exemplaren in het onderstaande overzicht - ook wanneer zij NIET zijn voorzien van een naadloos gesloten voetring -, wanneer zij NIET binnen of buiten het grondgebied van Nederland worden gebracht. Worden zij WEL vanuit Nederland naar een lidstaat van de Europese Unie gebracht of worden zij uit een lidstaat van de Europese Unie naar Nederland gebracht, dan behoren onderstaande vogels WEL voorzien te zijn van een naadloos gesloten voetring.

<i>Agapornis canus</i>	Grijskopagapornis
<i>Agapornis fischeri</i>	Fischers agapornis
<i>Agapornis lilianae</i>	Nyasa-agapornis
<i>Agapornis nigrigenis</i>	Zwartwangagapornis
<i>Agapornis personatus</i>	Zwartmaskeragapornis
<i>Agapornis roseicollis</i>	Perzikkopagapornis
<i>Agapornis taranta</i>	Zwartvleugelagapornis
<i>Alisterus scapularis</i>	Australische koningsparkiet
<i>Aprosmictus erythropterus</i>	Roodvleugelparkiet
<i>Bolborhynchus lineola</i>	Catharinaparkiet
<i>Cyanoramphus auriceps</i>	geelvoorhoofdkekarakiki
<i>Forpus coelestis</i>	Pacifische dwergpapegaaï
<i>Forpus conspicillatus</i>	Gebrilde muspapegaaï
<i>Forpus cyanopygius</i>	Mexicaanse muspapegaaï
<i>Forpus passerinus</i>	Groene muspapegaaï
<i>Forpus xanthops</i>	Geelwang muspapegaaï
<i>Forpus xanthopterygius</i>	Spix muspapegaaï
<i>Lathamus discolor</i>	Zwaluwparkiet
<i>Myiopsitta monachus</i>	Monniksparkiet
<i>Neophema chrysostoma</i>	Blauwvleugelagapornis
<i>Neophema elegans</i>	Prachtparkiet
<i>Neophema pulchella</i>	Turkooisparkiet
<i>Neophema splendida</i>	Splendidparkiet
<i>Neopsephotus bourkii</i>	Bourkepalkiet
<i>Northiella haematogaster</i>	Roodbuikparkiet
<i>Platyercus adalaidae</i>	Adelaide rosella
<i>(P.elegans x P.flaveoleus)</i>	

Platycercus adscitus
Platycercus barnardi
 (*barnardi/macgillivrayi*)
Platycercus caledonicus
Platycercus elegans
Platycercus eximius
Platycercus flaveoleus
Platycercus icterotus
Platycercus venustus
Platycercus zonarius
Polytelis alexandrae
Polytelis anthopeplus
Polytelis swainsonii
Psephotus haematonotus
Psephotus varius
Psittacula alexandri
Psittacula cyanacephala
Psittacula derbiana
Psittacula eupatria
Psittacula krameri
Psittacula roseata
Purpureicephalus spurius

Bleekkoprosella
 Barnard parkiet
 Geelbuikrosella
 Pennantrosella
 Prachtrosella
 Strogele rosella
 Stanleyrosella
 Zwartkoprosella
 Port Lincoln-parkiet
 Prinses van Walesparkiet
 Regentparkiet
 Barrabantparkiet
 Roodruggparkiet
 Regenboogparkiet
 Roseborstparkiet
 Pruimekopparkiet
 Lord Derby parkiet
 Grote Alexanderparkiet
 Halsbandparkiet
 Bloesemkopparkiet
 Roodkopparkiet

Kolom C: Hierin wordt de naam, het adres en het land vermeld van degene van wie u de vogel(s) koopt of van degene aan wie u de vogel(s) verkoopt. Is er sprake van geboorte of sterfte, dan moet dit vermeld worden in kolom G.

Kolom D: In deze kolom vermeldt u de wetenschappelijke naam van de vogel. Als hulpmiddel kunt u hierbij gebruik maken van de meest recente lijst met wetenschappelijke benamingen van het CITES-bureau van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Visserij. Als het delen of produkten van de vogel(s) betreft, moet hiervan melding gemaakt worden in kolom G.

Kolom E: Op deze plaats vermeldt u het aantal vogels.

Kolom F: Vermeldt hier het nummer van het op de vogel(s) betrekking hebbende CITES-dokument, afgegeven door het CITES-bureau.

Kolom G: Tenslotte worden in deze laatste kolom de individuele kenmerken, zoals ringnummers, chips(transponders) opgenomen of elke andere opmerking die relevant geacht kan worden in het kader van de wet.

Al deze gegevens moeten met onuitwisbaar schrift worden vermeld in het register. Zij moeten bovendien volledig zijn en naar waarheid. De originele registers en de gegevens moeten gedurende drie jaren na datum van de laatste in het register aangebrachte wijziging of aanvulling worden bewaard. De gegevens die moeten worden bewaard zijn: alle aantekeningen en bescheiden, waaronder nota's, (vracht)brieven en andere bewijsmiddelen, boeken, alsmede registers of andere hulpmiddelen die betrekking hebben op het in voorraad houden, het ontvangen, verkopen of afleveren van de desbetreffende vogels.

INVULINSTRUKTIE REGISTER

De te voeren administratie wordt bijgehouden op een formulier conform het model, dat aan het einde van dit artikel is opgenomen en hierbij gelden de navolgende voorschriften.

Kolom A: Elk volgblad krijgt een doorlopend volgnummer en dat geldt ook voor elke regel op het volgblad.

Kolom B: Op elke regel wordt een datum vermeld. Het betreft de aankoop- of verkoopdatum en de datum van geboorte of overlijden van de vogel(s).

De administratie begint met de inventarisatie van de op 1 januari 1996 aanwezige vogels, daarna worden alle handelingen/gebeurtenissen bijgehouden.

MODEL REGISTERFORMULIER

Bijlage A bij de Regeling administratie van handel in bedreigde uitheemse dier- en plantesoorten

Ontvangst- en afleveringsregister DIEREN

Volgblad:

A	B	C	D	E	F	G
nummer	datum	naam, adres en land, afnemer/leverancier	diersoort-omschrijving	eenheid	nr. CITES-document	opmerkingen
01						
02						
03						
04						
05						
06						
07						
08						
09						
10						
11						
12						
13						
14						
15						
16						
17						
18						
19						
20						
21						
22						
23						
24						
25						